

Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd

**Adolygiad o Gynnydd
yn erbyn Safonau Gofal
Iechyd i Gymru –
1 Ebrill 2007 – 31 Mawrth
2008**

Dyddiad: 1 Medi 2008

Cynnwys

	Crynodeb Gweithredol	iii
1.	Cyflwyniad a Chyd-destun	1
2.	Proses Asesu 2007-08	5
3.	Trosolwg o Fwrdd Iechyd Lleol Caerdydd	9
4.	A gyflawnwyd gwelliannau ar gyfer y Safonau hynny lle yr aseswyd bod Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd yn Ymwybodol neu'n Ymatebol ar un neu fwy o'r tair lefel asesu (Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol, Profiad y Defnyddiwr) yn 2006-07?	11
5.	Pa mor dda y mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi eu hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd?	39
6.	Y Camau Nesaf	43
	Atodiadau	
	Atodiad 1: Diffiniadau o Lefelau Aeddfedrwydd	45
	Atodiad 2: Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny sy'n agored i ddilysiad annibynnol gan AGIC	47
	Atodiad 3: Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny nad ydynt yn agored i ddilysiad annibynnol gan AGIC	51
	Atodiad 4: Y Safonau Gofal Iechyd i Gymru – diffiniadau	55
	Atodiad 5: Rhestr Termau	61

Crynodeb Gweithredol

Cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* ym mis Mai 2005 gan gyflwyno fframwaith cyffredin o 32¹ o safonau gyda'r nod o gynorthwyo'r ddarpariaeth o wasanaethau gofal iechyd prydlon ac o ansawdd da a sicrhau lefelau gwell o driniaeth a gofal i ddinasyddion Cymru. O 2007 ymlaen, mae'n ofynnol i Ymddiriedolaethau'r GIG, Byrddau Iechyd Lleol a Chomisiwn Iechyd Cymru asesu eu hunain yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd yn flynyddol a Byrddau'r sefydliadau hynny sydd â'r cyfrifoldeb pendant am gydymffurfio â'r safonau. O fis Ebrill 2008 ymlaen, bydd yr asesiad hwn yn rhoi sail i'w Datganiadau Rheolaeth Fewnol a'u Hadroddiadau Blynyddol.

Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru wedyn yn gyfrifol am arwain y gwaith o gydgyssylltu'r broses o brofi a dilysu hunanasesiadau. Nodir manylion y ffordd y cyflawnwyd hyn eleni a'r canfyddiadau sy'n deillio o'n hadolygiad yn Adran 4 prif ran yr adroddiad hwn. Yn ystod y misoedd nesaf, byddwn yn gweithio gydag Ymddiriedolaethau, Byrddau Iechyd Lleol a Llywodraeth Cynulliad Cymru i ddatblygu ymhellach ein dull o asesu sefydliadau yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd fel ei fod yn briodol i'r strwythurau newydd fydd yn cael eu sefydlu yn dilyn yr ymarfer ymgynghori a gynhelir yn ystod hydref 2008.

Eleni hefyd, yn ogystal ag asesu a yw sefydliadau'n bodloni gofynion safonau unigol, rydym wedi ystyried a yw sefydliadau wedi ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd yn eu dulliau llywodraethu a sicrhau mewnol. Y llynedd, roedd Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) Caerdydd yn siomedig yn ei berfformiad yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd ac mae wedi gweithio'n galed eleni i gymryd camau i wella ei lefelau aeddfedrwydd ac i ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd. Eleni, rydym wedi edrych eto ar yr 19 safon [Safonau 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, a 28] lle yr aseswyd y BILI i fod yn **Ymwybodol**² o **Ymateb** o ran ei gyflwyniad 2006-07. Rydym yn fodlon bod gwelliannau sylweddol wedi eu gwneud yn erbyn 8 o'r 19 Safon ac

¹ Nodir y 32 safon yn Atodiad 4 yr adroddiad hwn.

² Mae'n ofynnol i sefydliadau asesu eu cynnydd o ran cyflawni'r lefel uchaf o berfformiad yn erbyn pob un o'r 32 o safonau gan ddefnyddio matrices aeddfedrwydd. Mae'r matrices aeddfedrwydd yn sicrhau y gellir asesu

rydym felly wedi asesu BILI Caerdydd i fod ar aeddfedrwydd o **Ddatblygol** neu uwch ar gyfer y rhain [Safonau 1, 4, 5, 14, 15, 16, 17 a 28]. Mae'n parhau i fod ar aeddfedrwydd **Ymatebol** ar gyfer un neu fwy o'r lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar gyfer yr 11 Safon sydd ar ôl [Safonau 2, 3, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 22 a 25] a bydd angen iddo ganolbwyntio ar y meysydd hyn yn ystod y misoedd nesaf.

Mae'r BILI wedi cymryd camau i ymsefydlu'r Safonau Gofal lechyd a'u gwneud yn rhan o'i drefniadau llywodraethu. Ceir tystiolaeth fod y Bwrdd yn ymgysylltu ag agenda a phroses asesu'r Safonau Gofal lechyd, ac mae'r cynnydd a wnaed ganddo yn erbyn y camau gweithredu a nodwyd yn ei Gynllun Gwella Safonau Gofal lechyd 2007-08 yn dangos ymroddiad i wella ei aeddfedrwydd ymhellach ar bob lefel. Darperir manylion am y dull a fabwysiadwyd gan BILI Caerdydd yn Adran 5 yr adroddiad hwn.

1. Cyflwyniad a Chyd-destun

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwaith a gyflawnwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru i brofi a dilysu hunanasesiad Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) Caerdydd o berfformiad yn 2007-2008 yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru*.

Y Safonau

1.2 Cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* ym mis Mai 2005 a daethant i rym ar 1 Mehefin 2005. Maent yn cyflwyno fframwaith safonau gofal iechyd cyffredin i gynorthwyo'r GIG a sefydliadau partner i ddarparu gwasanaethau effeithiol, prydlon ac o ansawdd da ym mhob lleoliad gofal iechyd.

1.3 Yn anad dim, cynlluniwyd y Safonau Gofal Iechyd i ddarparu'r lefelau gofal a thriniaeth gwell y mae gan bobl Cymru hawl i'w disgwyl yn rhesymol. Maent yn darparu sail y gall sefydliadau gofal iechyd adeiladu arni a gwireddu'r disgwyliadau newydd a mwy heriol ar gyfer gofal i gleifion a nodwyd yn strategaeth 10 mlynedd Llywodraeth Cynulliad Cymru, '*Cynllun Oes*'. Mae'n ofynnol i bob sefydliad gofal iechyd³ yng Nghymru ystyried y safonau wrth ddarparu gofal iechyd a chomisiynu gwasanaethau gofal iechyd, beth bynnag fo'r lleoliad.

1.4 Mae'r *Safonau Gofal Iechyd i Gymru'n* nodi 32 o safonau mewn pedwar maes. Mae pob un o'r meysydd yn deillio o'r gwerthoedd craidd a ddylai fod yn sail i'r broses o gomisiynu a darparu gwasanaethau gofal iechyd, ac mae pob safon mewn maes yn disgrifio'r gwerthoedd y mae'r maes hwnnw'n eu cynrychioli.

- Mae'r maes cyntaf, sef '*Profiad y Claf*' yn nodi:

Bydd y safonau i gefnogi'r broses o ddarparu gofal iechyd mewn partneriaeth â chleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd yn seiliedig ar gynlluniau a phenderfyniadau sy'n parchu anghenion a

³ Diffinnir sefydliadau gofal iechyd fel cyrff y GIG yng Nghymru, contractwyr annibynnol a sefydliadau ac unigolion eraill, gan gynnwys y sectorau annibynnol a gwirfoddol, sy'n darparu neu'n comisiynu gofal iechyd i gleifion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a'r cyhoedd.

dewisiadau amrywiol. Bydd y gwasanaethau'n hawdd eu defnyddio ac yn canolbwyntio ar y claf. Bydd gofal iechyd yn cael ei ddarparu mewn amgylcheddau sy'n hybu lles y cleifion a'r staff ac sy'n parchu anghenion a dewisiadau'r cleifion unigol, gan y byddant wedi'u cynllunio i ddarparu triniaeth a gofal yn effeithiol a diogel ac y byddant yn cael eu cynnal a'u cadw, a'u glanhau'n dda er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau posibl o ran iechyd y cleifion.

- Mae'r ail faes, sef 'Canlyniadau Clinigol' yn nodi y bydd:

Y penderfyniadau a'r gwasanaethau gofal iechyd yn seiliedig ar yr hyn y mae tystiolaeth gwaith ymchwil wedi'i asesu'n briodol, yn nodi sydd ei angen er mwyn sicrhau canlyniad effeithiol ar gyfer cleifion a defnyddwyr gwasanaeth gan ystyried eu hanghenion a'u dewisiadau unigol. Bydd cleifion a defnyddwyr gwasanaeth yn derbyn gwasanaethau mor gyflym â phosibl, ac ni fyddant yn profi oedi afresymol ar unrhyw adeg yn ystod y broses o ddarparu gwasanaethau na'u llwybr gofal.

- Mae'r trydydd maes, sef 'Llywodraethu Gofal Iechyd' yn ei gwneud yn eglur:

Y bydd gan Ddarparwyr a Chomisiynwyr gofal iechyd systemau wedi'u sefydlu sy'n cefnogi arweiniad ac atebolrwydd staff clinigol a rheolwyr ac sy'n canolbwyntio ar anghenion a dewisiadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth. Bydd arferion gwaith wedi'u sefydlu i sicrhau bod uniondeb, sicrwydd ansawdd, dulliau gwella ansawdd a diogelwch y cleifion yn ganolog i'r holl arferion, prosesau a gweithgareddau.

- Mae'r pedwerydd maes, sef 'Iechyd y Cyhoedd' yn datgan:

Y bydd cyrff gofal iechyd yn cydweithredu â sefydliadau perthnasol eraill a chymunedau lleol i sicrhau bod y rhaglenni a'r gwasanaethau'n cael eu llunio a'u darparu i hyrwyddo, amddiffyn a gwella iechyd, a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb iechyd a helpu pobl i fyw bywydau iach ac annibynnol.

Sicrhau Cydymffurfiad

1.5 Y llynedd, am y tro cyntaf, roedd yn ofynnol i sefydliadau'r GIG asesu eu hunain yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* a gosodwyd y cyfrifoldeb pendant am sicrhau cydymffurfiad â'r *Safonau* ar Fyrddau'r sefydliadau gofal iechyd. Mae'r broses asesu flynyddol yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd* yn allweddol i sicrhau bod sefydliadau gofal iechyd yn atebol am safon y gwasanaethau y maent yn eu darparu a bod cleifion a'r cyhoedd yn cael eu hysbysu'n well am berfformiad eu darparwyr a'u comisiynwyr gofal iechyd ac, yn bwysicaf oll, y safonau y dylent eu disgwyl. O fis Ebrill 2008 ymlaen, defnyddir yr asesiad hwn fel sail i Ddatganiadau Rheolaeth Fewnol ac Adroddiadau Blynyddol sefydliadau.

1.6 Mae'n ofynnol i sefydliadau gyflwyno eu datganiadau a'u ffurflenni hunanasesu'n ffurfiol i Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru, sy'n gyfrifol am arwain y gwaith o gydgyssylltu, profi a dilysu'r ffurflenni, gan ddefnyddio dadansoddiad sy'n seiliedig ar risg, yn erbyn amrywiaeth o ffynonellau data. Nodir y broses a fabwysiadwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru i brofi a dilysu cyflwyniadau 2007-08 yn yr adran ganlynol.

2. Proses Asesu 2007-2008

Yr Hunanasesiad

2.1 Mae'r broses hunanasesu'n profi perfformiad yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd* ar dair gwahanol lefel:

- *Corfforaethol* – pa mor dda mae Byrddau'n gwneud eu gwaith o ran sicrhau cydymffurfiad â'r Safonau?
- *Canlyniadau Gweithredol/Clinigol* – sut mae cydymffurfiad â'r Safonau'n cael ei sicrhau ar lefel y gwasanaeth/ward?
- *Profiad y Defnyddiwr*⁴ – sut brofiad mae'r defnyddiwr yn ei gael ac a yw hyn yn gwella?

2.2 Pennwyd meini prawf a chwestiynau asesu ar gyfer pob safon ac fe'u datblygwyd fel dull asesu ar y we sy'n galluogi hunanasesiadau i gael eu cwblhau ar-lein ac i dystiolaeth ddogfennol i gefnogi'r atebion a roddwyd i bob cwestiwn gael ei lanlwytho. Mae'n ofynnol i sefydliadau asesu eu cynnydd o ran darparu'r lefel uchaf o berfformiad yn erbyn pob un o'r 32 Safon gan ddefnyddio matrices aeddfedrwydd. Mae'r matrices aeddfedrwydd yn caniatáu i berfformiad gael ei asesu ar y lefelau corfforaethol, gweithredol a phrofiad y defnyddiwr fel bod ar un o 5 lefel o aeddfedrwydd:

- Ymwybodol
- Ymatebol
- Datblygol
- Ymarferol
- Arweiniol

Mae diffiniadau o bob un o'r lefelau aeddfedrwydd hyn ar gael yn Atodiad 1.

2.3 9 Mai 2008 oedd y dyddiad cau ar gyfer dychwelyd hunanasesiadau eleni; gan sicrhau bod terfynau amser yn cyd-fynd â'r cylch adrodd blynyddol a chaniatáu i

olwg gyflawn ar drefniadau llywodraethu sefydliadau, a pherfformiad clinigol ac ariannol gael eu derbyn ar union yr un pryd.

Profi a Dilysu

2.4 Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru wedi profi a dilysu cyflwyniad hunanasesu 2007-08 Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd, ac mae hyn wedi cynnwys:

- *Adolygiad o gynnydd yn erbyn y Safonau hynny yr asesodd AGIC mai dim ond yn Ymwybodol neu'n Ymatebol yr oedd BILI Caerdydd ynddynt y llynedd, sef:*

× *Safon 1*

× *Safon 2*

× *Safon 3*

× *Safon 4*

× *Safon 5*

× *Safon 6*

× *Safon 8*

× *Safon 9*

× *Safon 11*

× *Safon 12*

× *Safon 13*

× *Safon 14*

× *Safon 15*

× *Safon 16*

⁴ Yng nghyd-destun y broses asesu Safonau Gofal Iechyd, defnyddir y term 'defnyddiwr' i ddynodi cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, gofalwyr a staff.

- × *Safon 17*
- × *Safon 20*
- × *Safon 22*
- × *Safon 25*
- × *Safon 28*
- ° *Asesiad o ymroddiad Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd i'r Safonau Gofal Iechyd i Gymru ac yn enwedig pa mor dda y mae wedi'u hymsefydlu yn ei drefn lywodraethu a'i brosesau sicrhau mewnol.*

2.5 Cwblhawyd y camau canlynol er mwyn ein galluogi i ddarparu'r sicrwydd a'r beirniadaethau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn:

- × *Cam 1* - Dilysiad pen desg o'r hunanasesiadau a gyflwynwyd yn erbyn pob un o'r Safonau uchod. Roedd y cam hwn yn cynnwys nodi pa un a oedd y cwestiynau oedd yn ategu pob maen prawf wedi'u hateb yn briodol, profi pa un a oedd yr atebion wedi'u cefnogi gan dystiolaeth ddigonol a pherthnasol a gwerthuso pa un a oedd yr ateb yn cyd-fynd â'r marc aeddfedrwydd a ddyfarnwyd gan y sefydliad.
- × *Cam 2* - Cynhaliwyd cyfarfodydd gydag Archwilwyr Mewnol BILI Caerdydd a Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru i asesu'r cynnydd a wnaed o ran gweithredu'r gwelliannau a nodwyd yng Nghynllun Gwella 2007-08 BILI Caerdydd ac o ran ymsefydlu'r broses o asesu yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd yn ei drefniadau llywodraethu arferol.
- × *Cam 3* - Cynnal Uwchgynhadledd Gofal Iechyd. Yn yr un modd â'r llynedd, fe wnaeth AGIC gydgysylltu a hwyluso cyfarfod, 'Uwchgynhadledd Gofal Iechyd', gan ddod â chyrrff adolygu ac archwilio ynghyd fel y gellid rhannu gwybodaeth a'i chyfrannu at y broses o gadarnhau asesiadau'r Safonau Gofal Iechyd.
- × *Cam 4* - Cyfarfod gyda chynrychiolwyr Bwrdd BILI Caerdydd i drafod y canfyddiadau a gododd o'r camau uchod ac i roi cyfle i'r Bwrdd hysbysu'r tîm adolygu am y camau y maent yn bwriadu eu cymryd.

3. Trosolwg o Fwrdd Iechyd Lleol Caerdydd

3.1 Sefydlwyd Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) Caerdydd ar 1 Ebrill 2003. Mae'n gwasanaethu rhanbarth daearyddol sydd â'r un ffiniau â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerdydd, ac mae'n rhannu cyfrifoldeb statudol â'r cyngor dros weithredu Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles ar y cyd. Mae ganddo boblogaeth breswyl o 314,000 o bobl⁵.

3.2 Prif swyddogaethau Byrddau Iechyd Lleol yw llywodraethu corfforaethol a chlinigol; diogelu a darparu gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol a chymunedol; diogelu gwasanaethau gofal eilaidd; gwella iechyd cymunedau; partneriaeth; ymgysylltu â'r cyhoedd; darparu gwasanaethau.

3.3 Mae Byrddau Iechyd Lleol yn ymwneud â dau fath o bartneriaeth leol ffurfiol:

- Llunio a gweithredu Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles gyda'r Awdurdod Lleol ac mewn ymgynghoriad â grwpiau eraill.
- Comisiynu gwasanaethau lleol gan ystod o ddarparwyr gan gynnwys ymddiriedolaethau ysbyty, contractwyr gofal sylfaenol, y sector gwirfoddol a'r sector annibynnol. Ymhlith y gwasanaethau a gomisiynir y mae gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol, cymunedol ac eilaidd.

3.4 Mae Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd yn comisiynu rhan fwyaf y gwasanaethau gofal ysbyty eilaidd sydd eu hangen ar y boblogaeth leol gan Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro, ond mae ganddo gontractau hefyd gyda nifer o Ymddiriedolaethau'r GIG yng Nghymru megis Ymddiriedolaeth GIG Felindre. Mae rhai gwasanaethau ysbyty arbenigol yn cael eu comisiynu hefyd gan rai Ymddiriedolaethau GIG Lloegr yn ôl yr angen.

⁵ Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

4. A gyflawnwyd gwelliannau ar gyfer y Safonau hynny lle yr aseswyd bod BILI Caerdydd yn Ymwybodol neu'n Ymatebol yn 2006-07?

Yn 2006-07, dangosodd BILI Caerdydd fod ganddo aeddfedwyd o **Ddatblygol** neu'n uwch ar gyfer 13 o'r 32 safon. Eleni rydym wedi edrych eto ar 19 safon lle aseswyd bod y BILI yn **Ymwybodol** neu'n **Ymatebol** ar un neu'n fwy o'r lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr⁶.

Safon 1

Ymgynghori â'r cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau a'r cyhoedd wrth lunio, cynllunio, darparu, adolygu a gwella'r gwasanaethau gofal iechyd ac wrth eu hintegreiddio â'r gwasanaethau gofal cymdeithasol.

S1.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Yn 2006-2007 fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefel Gorfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ddatblygol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol].*

S1.2 Fe wnaeth y Bwrdd gymeradwyo Polisi Cyfathrebu a Chyswllt ym mis Mawrth 2007, a Strategaeth ategol ym mis Mawrth 2008. Mae'r BILI yn defnyddio ystod o ddulliau ymgynghori ac adborth i hyrwyddo cyswllt, ac mae nifer ohonynt yn cynnwys gweithio ar y cyd gyda darparwyr gwasanaeth eraill ar draws y rhyngwyneb iechyd a gofal cymdeithasol. Mae'r rhai yn cynnwys:

- Ariannu pedwar panel cyfeirio cleifion a'r cyhoedd wedi'u hwyluso gan y Cyngor Iechyd Cymunedol.
- Cysylltiad â Rhaglen Gwella Gwasanaeth Iechyd Caerdydd.
- Annog y cyhoedd i fynychu cyfarfodydd Bwrdd a Chyfarfodydd Cyffredinol Blynyddol trwy hysbysiadau yn y wasg ac ar y we.
- Cysylltiad â Phrosiect Ask Cardiff (arolwg meintiol o breswylwyr Caerdydd).
- Cysylltiad â'r Bartneriaeth Plant a Phobl Ifanc statudol.

⁶ Mae tabl sy'n cymharu'r lefelau aeddfedrwydd ar gyfer y safonau hynny nad ydym wedi'u hasesu eleni yn erbyn lefelau aeddfedrwydd 2006-07 a ddilyswyd, wedi'i ddarparu yn Atodiad 3.

- Cysylltiad â Chynllun Gweithredu Lleol Codi Pontydd Cadarn.
- Cyswllt ag ymarferion ymgynghori ar y cyd fel rhan o ddatblygu ail Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles.

S1.3 Mae Bwrdd y BILI wedi cymeradwyo Polisi Cwynion ym mis Gorffennaf 2007. Mae'r dystiolaeth a ddarparwyd yn dangos bod cwynion yn cael eu monitro a bod dulliau wedi'u sefydlu i ddarparu adborth i amryw bwyllgorau BILI, ond nid yw'n glir sut y mae'r Bwrdd llawn yn derbyn sicrwydd. Nid yw'r BILI wedi disgrifio sut y mae'n casglu ac yn defnyddio safbwyntiau'r staff.

S1.4 Mae enghreifftiau o newidiadau sydd wedi'u gwneud i'r ddarpariaeth gwasanaeth wedi'u darparu ond ni cheir tystiolaeth ategol i ddangos sut y mae adborth cleifion a defnyddwyr gwasanaeth wedi dylanwadu ar eu datblygiad. Er enghraifft mae'r BILI yn tynnu sylw at sefydlu Canolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol yn ychwanegol at y ddarpariaeth gwasanaeth ond nid yw'n esbonio sut mae'r adborth y mae wedi'i dderbyn wedi dylanwadu ar ddatblygu'r ganolfan a'i rhoi ar waith.

S1.5 Fe ddarparodd y BILI wybodaeth ychwanegol ar ôl cyflwyno ein hasesiad rhagarweiniol i gynrychiolwyr y BILI, sydd wedi gwella eu haeddfedrwydd mewn perthynas â lefel Profiad y Defnyddiwr ar gyfer y Safon hon. Gan hynny, rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol Clinigol a Phrofiad y Claf.

Safon 2

Bydd y gwaith o gynllunio a darparu gofal iechyd:

- a. yn cyd-fynd â phrofiadau, safbwyntiau a dymuniadau'r cleifion a defnyddwyr gwasanaeth;*
- b. yn cyd-fynd ag anghenion iechyd y boblogaeth y mae'n ei wasanaethu;*
- c. yn seiliedig ar dystiolaeth ac arferion gorau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol; ac*
- ch. yn sicrhau bod pawb yn cael yr un mynediad at wasanaethau.*

S2.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ymarferol** lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn*

Ddatblygol ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn Ymatebol ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

S2.2 Mae Bwrdd y BILI wedi cymeradwyo Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles (2008-2011) newydd sy'n mynd i'r afael ag anghenion yr holl grwpiau o fewn ei boblogaeth leol yn y dyfodol. Serch hynny, nid yw'n glir sut mae'r Bwrdd yn monitro ac yn darparu cyfeiriad strategol i sicrhau bod y Strategaeth hon yn cael ei datblygu yn effeithiol.

S2.3 Mae prosesau wedi'u sefydlu er mwyn rheoli galwadau sy'n cystadlu â'i gilydd ac mae'r BILI yn gweithio tuag at y blaenoriaethau a adnabuwyd yn ei Gynllun Busnes Cyflwyno Gwasanaeth. Mae'n cyfranogi mewn strwythurau comisiynu partneriaeth ranbarthol er mwyn cytuno, blaenoriaethu a monitro ar weithredu'r mentrau. Mae hefyd yn bartner yng Nghynghrair Iechyd Caerdydd, sy'n monitro perfformiad y Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles a'i chyflwyno ac mae'n cyfranogi mewn nifer o rwydweithiau i gynllunio a monitro cyflwyno gwasanaeth ar draws pob rhan o'r gymuned.

S2.4 Mae'r BILI yn parhau i fonitro gwaith darparwyr trwy ei Gerdyn Sgorio Gytbwys a cheir tystiolaeth bod y Bwrdd yn monitro mynediad cyfartal ac mae'n gwneud penderfyniadau strategol i fynd i'r afael â blaenoriaethau sy'n cystadlu â'i gilydd. Mae wedi comisiynu Gwasanaethau Gwell Uniongyrchol gan Feddygon Teulu i wella mynediad gofal sylfaenol ac mae wedi cyflawni yn erbyn ei holl dargedau nad ydynt yn rhai brys.

S2.5 Yn yr un modd â 2006-07, ymddengys bod diffyg yn parhau yn y dulliau ffurfiol sydd wedi'u sefydlu er mwyn darparu gwybodaeth i gleifion yng nghyswllt amserau aros neu wybodaeth ar dystiolaeth ac arfer gorau, gan eu bod yn dibynnu ar wybodaeth ar y we. Gan nad yw'r BILI wedi darparu tystiolaeth glir o sut mae'n gwerthuso ac yn meincodi darpariaeth gwasanaeth neu sut y mae wedi cyflawni gwelliant parhaus yn ystod y 12 mis diwethaf, ystyriwn ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 3

Dylai cleifion sydd ag anghenion iechyd brys gael mynediad at ofal priodol yn brydlon ac o fewn terfynau amser cenedlaethol a gaiff eu pennu'n flynyddol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

S3.1 Yn ôl ei hunanasesiad, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ymarferol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr].*

S3.2 Mae'r Bwrdd yn parhau i sefydlu trefniadau monitro cadarn ar draws y gwasanaethau mae'n eu comisiynu, ac mae'n derbyn adroddiadau ar dargedau mynediad cenedlaethol yn chwarterol. Ceir tystiolaeth o gydweithio gyda darparwyr iechyd a gofal cymdeithasol eraill i ddatblygu cynllun gweithredu i fynd i'r afael â than berfformio, ac mae'n darparu arian yn benodol er mwyn i Feddyg Teulu gynorthwyo yn ystod amserau brig yn adran Damweiniau ac Achosion Brys Ymddiriedolaeth Caerdydd a'r Fro er mwyn helpu i reoli'r galw. Mae'r Bwrdd hefyd wedi ystyried yr adroddiad cenedlaethol 'Cynllunio Gwasanaethau Gofal Brys' gyda golwg ar ddatblygu cynllun ar gyfer gwasanaethau gofal brys yn y dyfodol gan gynnwys cynigion ar gyfer canolfan gofal heb ei drefnu.

S3.3 Ceir peth tystiolaeth bod staff yn derbyn y diweddaraf ar berfformiad yn erbyn targedau brys, gan fod gwybodaeth berfformio yn cael ei dosbarthu trwy e-bost neu trwy wefan y BILI, a gellid cyfoethogi hyn trwy gyswllt uniongyrchol gyda staff. Nid yw'r BILI wedi datblygu ei ddull hyd yma o hysbysu cleifion o berfformiad yn erbyn targedau, gan ddibynnu eto ar wybodaeth a ddarperir ar wefan y BILI. Ar gyfartaledd mae'r perfformiad yn erbyn targedau mynediad 4 awr Cenedlaethol yn yr Adran Damweiniau ac Achosion Brys o gwmpas 85% yn erbyn targed o 95%. Serch hynny, mae'r ffrydiau pediatrig a mân anafiadau wedi cyflawni'r targed 95% yn gyson.

S3.4 Mae'r BILI wedi nodi bod cynlluniau ar y gweill i wneud gwelliannau yn y dyfodol ond gan nad oes tystiolaeth o welliant parhaus sylweddol yn amlwg ar hyn o bryd, credwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau

Gweithredol/Clinigol ac rydym yn cytuno bod y BILI yn parhau ar aeddfedrwydd o **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 4

Caiff gofal iechyd ei ddarparu mewn lleoliadau priodol sydd wedi'u cynllunio'n dda er mwyn:

- a. hybu lles y cleifion a'r staff;*
- b. parchu anghenion gwahanol gleifion, eu preifatrwydd a chyfrinachedd;*
- c. ystyried diogelwch y cleifion, y defnyddwyr a'r staff; a*
- ch. darparu amgylchedd diogel sy'n amddiffyn y cleifion, y staff, yr ymwelwyr a'u heiddo, yn ogystal ag asedau ffisegol y sefydliad.*

S4.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar gyfer y Safon hon. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S4.2 Mae'r BILI yn cymryd camau rhagweithiol i sicrhau bod yr ystâd gofal iechyd yn ardal Caerdydd yn bodloni anghenion y boblogaeth leol, yn eu plith y mae:

- Cymeradwyo Cynllun Gweithredu Ystadau a Gwasanaeth Gofal Iechyd Sylfaenol.
- Cymeradwyo Cynllun Strategol Anlawfeddygol Felindre.
- Dangos cefnogaeth dros Achos Busnes ar gyfer Cyfnod Dau Ysbyty Plant Cymru.
- Datblygu Achos Busnes Amlinellol dros Wasanaethau Iechyd Meddwl.
- Ailgyflwyno Achos Amlinellol Strategol dros Wasanaethau i Ganol a Dwyrain Caerdydd yn ymwneud ag ail-ddarparu Safle Ysbyty Brenhinol Caerdydd.
- Derbynn cymeradwyaeth Llywodraeth Cynulliad Cymru dros yr Achos Busnes i uwchraddio cyfleusterau mamolaeth yn Ysbyty Athrofaol Cymru.
- Achosion busnes wedi'u cymeradwyo ar gyfer disodli meddygfeydd gofal sylfaenol yng Nghaerdydd.

S4.3 Er ei bod yn amlwg y bu gweithgaredd sylweddol mewn perthynas â gwella amgylcheddau gofal iechyd, nid yw'r BILI wedi disgrifio'r dulliau y mae'r Bwrdd yn eu defnyddio i dderbyn gwybodaeth na thystiolaeth o sut mae'r Bwrdd yn darparu cyfeiriad strategol yn y maes hwn. Mae'n aneglur hefyd sut y mae'r Bwrdd yn sicrhau bod yr holl ddarparwyr gofal iechyd y mae'n comisiynu gwasanaethau oddi wrthynt yn rhoi ystyriaeth ddyledus i faterion urddas, parch a diogelwch. Ni cheir tystiolaeth bod y BILI yn mynd i'r afael â phryderon staff yn ymwneud ag amgylcheddau gofal iechyd.

S4.4 Mae'r BILI wedi nodi ei fod yn cynnwys staff a'r cyhoedd wrth wneud penderfyniadau yn ymwneud â'r Rhaglen Gwella Gwasanaeth Iechyd ar y cyd. Cynhaliwyd gweithdy ym mis Gorffennaf 2007 er mwyn ymgynghori ar ddatblygu Achos Amlinellol Strategol dros Wasanaethau Canol a Dwyrain Caerdydd. Serch hynny byddai ymateb y BILI wedi elwa o ddisgrifio sut y mae'r wybodaeth a gasglwyd trwy ddigwyddiadau ymgynghori o'r fath wedi dylanwadu ar y penderfyniadau a wnaed.

S4.5 Nid yw'r BILI wedi dangos yn llawn sut y mae'r Bwrdd yn derbyn sicrwydd neu'n arwain y cyfeiriad strategol ar draws holl ddatganiadau'r Safon hon. Mae hefyd yn ystyried nad yw'n gyfrifol am sicrhau bod y gwasanaethau mae'n eu comisiynu yn ddiogel ac yn cael eu darparu ag urddas a gofal. Hefyd ni cheir cyfeiriad at weithredu Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd er mwyn hwyluso archwiliad o fynediad i'r anabl mewn practisiau gofal sylfaenol. Serch hynny, yn gyffredinol ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 5

Mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu darparu mewn lleoliadau, sydd:

- a. yn cael eu cynnal a'u cadw at safonau glanweithdra sy'n dderbyniol yn genedlaethol;*
- b. yn gostwng y perygl i gleifion, staff ac ymwelwyr o ddal heintiau cysylltiedig â gofal iechyd, gan leihau nifer yr achosion o flwyddyn i flwyddyn; ac*
- c. yn pwysleisio safonau uchel o ran hylendid ac yn cydymffurfio â mentrau i annog arferion gorau.*

S5.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILL i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILL yn **Ymwybodol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.*

S5.2 Eleni fe wnaeth y BILL ddarparu ymatebion a thystiolaeth ategol llawer yn fwy cynhwysfawr ar gyfer y cwestiynau a osodwyd ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol. Mae wedi dangos ei fod yn deall gofynion y Safon hon yn well a bod gwelliannau wedi'u gwneud i'w systemau a'i weithdrefnau ers ei gyflwyniad yn 2006-07. Ymhlith y gwelliannau a wnaed y mae:

- Datblygu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Eiddo Gofal Sylfaenol (2007) sy'n darparu cyfeiriad strategol mewn perthynas â gwelliannau i amgylcheddau gofal iechyd.
- Ystyried materion fel rhan o drefniadau cytundebol gyda chontractwyr gofal sylfaenol a darparwyr gofal eilaidd.
- Penodi Hyrwyddwr Cynllunio nad yw'n swyddog sy'n cadeirio is-bwyllgor y Bwrdd sy'n goruchwyllo gweithredu Strategaeth Ystadau'r BILL.
- Ymgwymerwyd ag arolygiad lefel uchel o eiddo fel rhan o'i raglen ymarfer/ymweliadau Fframwaith Canlyniadau Ansawdd. Adroddir ar faterion penodol a amlygir i Bwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol y BILL.
- Penodi'r Cyfarwyddwr Nyrsio i symud strategaeth y BILL ymlaen mewn perthynas â heintiau a ddelir wrth gael gofal iechyd a glanweithdra mewn eiddo'r GIG.
- Cynrychiolaeth ar Bwyllgor Rheoli Heintiau Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro.
- Cynnal Cynllun Gweithredu'r Ymddiriedolaeth dros Heintiau Cysylltiedig â Gofal Iechyd trwy Bwyllgor Llywodraethu Clinigol y BILL.
- Cymeradwyo ariannu ar gyfer arbenigwyr nyrsio clinigol newydd.
- Ystyried a gwerthuso ceisiadau gan Banel Gofal Sylfaenol y BILL i wella mynediad corfforol at adeiladau, gwella goleuadau, Cydymffurfiaid â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar Sail Anabledd a diogelwch.

S5.3 Ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol. Fe ddarparodd y BILI wybodaeth ychwanegol ddefnyddiol ar ôl cyflwyno ein hasesiad rhagarweiniol i gynrychiolwyr y BILI, sydd wedi gwella ar ei aeddfedrwydd mewn perthynas â lefel Profiad y Defnyddiwr y Safon hon. Gan hynny, ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** hefyd ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 6

Mae cyrff gofal iechyd, wrth gydnabod y gwahanol anghenion o ran cyfathrebu a'r gwahanol anghenion ieithyddol, corfforol a diwylliannol:

- a. *yn sicrhau bod gwybodaeth am eu gwasanaethau ar gael i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd;*
- b. *yn rhoi gwybodaeth yn brydlon i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth am eu cyflwr; y gofal a'r driniaeth y byddant yn eu cael yn ogystal â'r trefniadau ar gyfer darparu ôl-ofal a chymorth; ac yn rhoi cyfleoedd i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth drafod a chytuno ar ddewisiadau yn ymwneud â'u gofal.*

S6.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar gyfer y Safon hon].*

S6.2 Mae'r BILI wedi darparu tystiolaeth i ddangos ei fod yn sicrhau bod gwybodaeth ynghylch gwasanaethau ar gael i gleifion. Serch hynny, ymddengys bod y dulliau gweithredu'n parhau i gael eu cyfyngu i'r Rhyngrwyd a'r Ganolfan Gwasanaethau Busnes sy'n darparu gwasanaeth ymholiadau ffôn ar gyfer cleifion o ran i ba raddau y mae gwasanaethau ar gael o fewn gofal sylfaenol. Tynnwyd sylw at hyn yn adroddiad y llynedd lle mynegwyd pryderon yn y grŵp ffocws cleifion a gynhaliwyd gennym nad oedd gan bawb fynediad i'r Rhyngrwyd.

S6.3 Fe wnaeth Bwrdd y BILI gymeradwyo Polisi Cyfathrebu yn ffurfiol ym mis Mawrth 2007 a Strategaeth Cyfathrebu a Chyswilt ym mis Mawrth 2008. Mae'r BILI yn parhau i weithio gydag Ymddiriedolaeth Caerdydd a'r Fro ar strategaeth gyfathrebu'r Rhaglen Gwella Gwasanaeth Iechyd. Mae bwrdd y prosiect ar gyfer y broses hon wedi'i arwain gan Brif Swyddog Gweithredol y BILI sy'n sicrhau cyswilt

llawn y bwrdd trwy gynnal gweithdai ac adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd.

Cymeradwywyd 'Polisi Bod yn Agored' gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2008 ac mae wedi'i seilio ar waith yr Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion yn ymwneud â chyfathrebu gyda chleifion, neu ymddiheuro iddynt, am gamgymeriadau. Ynghylch y cwestiwn yn ymwneud â'r hyn mae'r Bwrdd wedi'i sefydlu er mwyn rhoi cyfle i'r holl gleifion a defnyddwyr gwasanaeth drafod a chytuno ar eu dewisiadau gofal, gan roi ystyriaeth i ystod lawn yr anghenion amrywiol, fe ddarparodd y BILL wybodaeth fwy perthnasol i'r lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ond yn gyffredinol rydym yn cytuno bod y BILL yn parhau yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol.

S6.4 Fe ddangosodd y BILL nifer o ffyrdd y mae staff yn cael eu cefnogi i sicrhau bod gan y cleifion a'r defnyddwyr gwasanaeth y cyfle i drafod a chytuno ar eu dewisiadau gofal. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Hyrwyddo'r cysyniad o drafod dewisiadau gofal gyda darparwyr gofal, yn enwedig o fewn gofal sylfaenol trwy hyfforddiant a chodi ymwybyddiaeth.
- Comisiynu gwasanaethau eiriolaeth – er enghraifft, ar gyfer cleifion mewnol ysbyty seiciatrig sy'n oedolion.
- Darparu proses apelio ar gyfer cleifion nad ydynt yn hapus â phenderfyniadau'r BILL yng nghyswllt lleoliadau cleifion unigol a mynediad at driniaeth orthodonteg.
- Ymestyn cylch gorchwyl y cynghorydd pobl fyddar i gynnwys sesiynau, sydd wedi'u lleol o fewn practisiau Meddygon Teulu.

S6.5 Mae systemau wedi'u sefydlu ar lefel leol i gefnogi datblygu a darparu gwybodaeth ynghylch gwasanaethau, ac i ba raddau y maent ar gael. Ymhlith gweithgareddau'r BILL y mae cyfarfodydd Bwrdd cyhoeddus lle y trafodir newidiadau i wasanaethau a datblygiadau newydd. Fel rhan o'r cytundeb a gynhaliwyd gyda'r Llinell Iaith, darperir poster, taflenni cleifion a chardiau er mwyn eu harddangos o fewn practisiau ac i'w dosbarthu'n gyffredinol i'r cleifion. Serch hynny, mae'n aneglur sut y mae'r BILL yn sicrhau bod gwybodaeth ar y gwasanaethau sydd ar gael yn hygyrch a bod yr holl ddefnyddwyr gwasanaeth yn gallu cael mynediad a deall y wybodaeth y mae ei hangen arnynt mewn perthynas â'u cyflwr, gofal a thriniaeth.

S6.6 Ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ond rydym yn cytuno ei fod yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 8

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod y staff yn trin cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu perthnasau a'u gofalwyr ag urddas a pharch;*
- b. bod y staff eu hunain yn cael eu trin ag urddas a chyda pharch i'r gwahaniaethau rhyngddynt;*
- c. yr eir ati'n briodol i gael caniatâd bob amser cyn cysylltu â chleifion a defnyddwyr gwasanaeth a chyn defnyddio gwybodaeth gyfrinachol am gleifion; a*
- ch. bod unrhyw wybodaeth am gleifion yn cael ei thrin yn gyfrinachol, ac eithrio pan fo deddfwriaeth yn caniatáu ei defnyddio.*

S8.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar gyfer y Safon hon].*

S8.2 Mae'r BILI wedi dangos ei fod wedi cymryd camau yn ystod y 12 mis diwethaf i wella ei aeddfedrwydd mewn perthynas â'r Safon hon ac yn eu plith y mae:

- Penodi Hyrwyddwr Cydraddoldeb y Bwrdd.
- Datblygu Polisi Technoleg a Rheoli Gwybodaeth.
- Ymuno â Chytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru
- Cynnwys monitro cynnydd yn erbyn modelau Haen 2 a Haen 3 yr agenda Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru yng nghyfrifoldebau'r Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth.
- Darparu sesiynau hyfforddi ar gyfer staff yn y cytundebau Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru newydd.
- Cyflwyno sesiwn Datblygu Bwrdd ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth er mwyn atgyfnerthu negeseuon ar gyfer y Bwrdd ar ddyletswyddau BILI yn y maes hwn.

- Sefydlu Grŵp Cydraddoldeb.
- Penodi Cyfarwyddwr Meddygol y BILI fel ei Warcheidwad Caldicott
- Aelodaeth o Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth Technoleg a Rheoli Gwybodaeth ar gyfer rhanbarth De-ddwyrain Cymru.

S8.3 Mae polisïau a gweithdrefnau yn amlinellu trefniadau Caldicott wedi'u sefydlu. Ymhellach, mae gan staff y cyfle i adrodd eu safbwyntiau yn ôl mewn perthynas â sut y maent yn cael eu trin trwy sesiynau un i un, cyfarfodydd cyfarwyddiaeth misol a Fforwm Iechyd a Lles Staff. Rhoddodd y BILI enghreifftiau o sut y mae materion y tynnwyd sylw atynt yng nghyswllt urddas a pharch wedi arwain at welliannau a darparodd dystiolaeth hefyd bod sylwadau staff yn cael eu hystyried. Byddai ei gyflwyniad wedi'i gryfhau trwy gynnwys cofnodion mwy diweddar o'r Fforwm Iechyd a Lles Staff at y rhai o fis Chwefror 2007 a atodwyd fel dystiolaeth y llynedd.

S8.4 Mae hyfforddiant wedi'i ddarparu ar agweddau ar Gytundeb Rhannu Gwybodaeth Personol Cymru a Llywodraethu Gwybodaeth. Yn ychwanegol, rhoddir llyfrau ymsefydlu i staff a chysiau gloywi hyfforddiant i sicrhau bod ganddynt y wybodaeth sy'n ofynnol er mwyn cydymffurfio â gofynion cyfrinachedd cleifion a rhannu gwybodaeth.

S8.5 Mae'r BILI wedi dangos sut y mae'n datblygu ac yn gweithredu dulliau ac arferion ar gyfer rhoi gwybodaeth i gleifion ynghylch rhoi caniatâd neu'r hyn maent wedi'i ddysgu o fonitro cydymffurfiad ag arweiniad caniatâd cleifion. Serch hynny, ychydig o dystiolaeth y mae wedi'i darparu o fonitro cydymffurfiad gyda deddfwriaeth caniatâd cleifion ac arfer gorau ac mae'n parhau i ddibynnu ar ymweliadau Gwirio ar ôl Gwneud Taliadau yng nghyswllt contractwyr gofal sylfaenol.

S8.6 Ar ôl ystyried y wybodaeth a'r dystiolaeth a ddarparwyd, rydym yn cytuno bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol, serch hynny rydym yn ystyried bod y BILI yn dal i fod yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 9

Lle bydd bwyd yn cael ei ddarparu bydd systemau ar waith i sicrhau:

- a. bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael dewis o fwydydd sydd wedi'u paratoi'n ddiogel ac sy'n sicrhau deiet cytbwys; a*
- b. bod gofynion maeth, personol, diwylliannol a chlinigol y cleifion o ran deiet yn cael eu bodloni, gan gynnwys unrhyw gymorth sydd ei angen arnynt i fwyta, a sicrhau bod bwyd ar gael iddynt 24 awr y dydd.*

S9.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILL i'r casgliad ei fod yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ddatblygol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILL yn Ymatebol ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S9.2 Eleni mae'r BILL wedi darparu ymatebion a thystiolaeth ategol llawer mwy cynhwysfawr sy'n dangos ei fod yn deall gofynion y Safon hon yn well a bod gwelliannau wedi'u gwneud i'w systemau a'i weithdrefnau ers ei gyflwyniad yn 2006-07. Yn eu plith y mae:

- Datblygu Strategaeth Bwyd ac lechyd sy'n cynnwys 5 o themâu cyffredinol: Maeth, Darparu Bwyd, Diogelwch Bwyd, Cynaliadwyedd Bwyd, Addysg a Hyfforddiant Bwyd.
- Cynnwys ystod o ddatganiadau safonol yn y Cytundeb Hirdymor gydag Ymddiriedolaeth Caerdydd a'r Fro sy'n gofyn i'r Ymddiriedolaeth adrodd ar berfformiad yn rheolaidd ynghylch agweddau megis gofal maeth, a hanfodion gofal ayyb
- Comisiynu ystod o fentrau a swyddi o fewn Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro i sicrhau bod Safonau Hanfodion Gofal yn cael eu cyflwyno.
- Cyfranogi yn yr hunanasesiad yn erbyn targedau Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Plant, sy'n cynnwys tri cham gweithredu yn ymwneud â bwyd.
- Gweithredu elfen faeth y rhaglen 'Dechrau'n Deg'.

- Cefnogi darparwyr gofal plant sydd ar gontract i ddarparu gwasanaeth i'r rhai sy'n ddwy flwydd oed i ddarparu byrbrydau iach a gwybodaeth faeth gyfredol i'r teuluoedd.
- Sefydlu 'Grwpiau Diddyfnu' ar gyfer cleifion sy'n barod i gysylltu a dysgu trwy Ymwelwyr Iechyd Dechrau'n Deg.
- Gweithredu elfen faeth i brosiect pobl ifanc yn Llaneirwg.
- Gweithredu prosiect 'Bwyd o Bwys' yn Nhrelái/Caerau.

S9.3 Mae polisi bwyd wedi'i sefydlu ar gyfer staff y BILI sy'n cynnwys cyfeiriad at drin bwyd y byddant hwy'n ei fwyta a phrynu bwyd ar gyfer cyfarfodydd. Mae gan y Tîm Iechyd Cyhoeddus Lleol Gytundeb Lefel Gwasanaeth gyda'r Ymddiriedolaeth i gydlynu Strategaeth Bwyd ac Iechyd a chyflwyno camau gweithredu allweddol o fewn y cynllun. Mae'r BILI yn comisiynu gwasanaethau dieteg, ymwelwyr iechyd a nyrsys ysgol craidd fel rhan o'i Gytundeb Hirdymor gydag Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro ar gyfer cleifion mewnol a gwasanaethau cymunedol. Mae arian ychwanegol bellach ar gael trwy'r Cynllun Cyflwyno Lleol ar gyfer darparu cyngor dieteg yn y gymuned. Mae'r BILI hefyd yn comisiynu gwasanaeth arbenigol i ddarparu cyngor a chefnogaeth ar gyfer bwydo gyda thiwb ynghyd â swydd ddieteg arbenigol ar gyfer unigolion ag anableddau dysgu.

S9.4 Er y nodir bod systemau wedi'u sefydlu mewn cartrefi gofal i fonitro adborth cleifion yn ymwneud â materion bwyd a maeth byddai ymatebion y BILI wedi'u gwella ymhellach gyda chyfeiriad manylach at y sector cartref gofal.

S9.5 Ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol. Rydym yn cytuno gyda'i hunanasesiad aeddfedrwydd o **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr, ond ystyriwn y dylai nifer o'r mentrau a sefydlwyd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf wella ei aeddfedrwydd yn y dyfodol.

Safon 11

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod triniaethau a gofal clinigol yn cael eu darparu gan bobl broffesiynol ym maes gofal iechyd sy'n gwneud penderfyniadau clinigol ar sail tystiolaeth;*
- b. y caiff triniaethau a gofal clinigol eu cynnal o dan oruchwyliaeth ac arweiniad staff clinigol priodol;*
- c. bod clinigwyr yn parhau i ddiweddarau eu sgiliau a'r technegau sy'n berthnasol i'w gwaith, gan gynnwys adolygiadau cymheiriaid; a*
- ch. bod clinigwyr yn archwilio ac yn adolygu'r gwasanaethau clinigol yn rheolaidd.*

S11.1 Yn ôl ei hunanasesiad, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S11.2 Mae'r BILI wedi dangos bod dull strategol wedi'i sefydlu tuag at gyflwyno gofal clinigol a thriniaethau ar sail tystiolaeth gorau trwy amlinellu gwaith y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol/Grŵp Cyffuriau Drud, Pwyllgor Cyngori ar Gomisiynu, y Rhaglen dros Wella Gwasanaeth Iechyd dros Gaerdydd a Bro Morgannwg.

S11.3 Mae'r Bwrdd yn derbyn sicrwydd o briodoldeb goruchwyliaeth glinigol, arweinyddiaeth ac atebolrwydd trwy ei Bolisi Goruchwyllo Nyrsio Clinigol. Yn ychwanegol, mae Rhestr Perfformwyr Clinigol yn cael ei chynnal gan y Ganolfan Gwasanaethau Busnes a chynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng y Cyfarwyddwr Meddygol a'r Cydlynnydd Gwerthuso Meddygon Teulu er mwyn sicrhau cydymffurfriad gyda gofyniad y Rhestr Perfformwyr Meddygol.

S11.4 Mae gan staff clinigol y BILI fynediad at oruchwyliaeth glinigol fewnol ynghyd â gallu cael mynediad at fentoriaeth allanol yn ôl y gofyn. Mae nifer o staff wedi derbyn hyfforddiant goruchwyllo clinigol mewn swyddogaethau blaenorol ac maent yn gallu cael mynediad at hyfforddiant lleol yn ôl y gofyn. Yn ddiweddar mae'r Dirprwy Gyfarwyddwr Nyrsio wedi'i dderbyn i ymgymryd â chwrs Darpar Gyfarwyddwr Nyrsio'r Asiantaeth Genedlaethol dros Arwain ac Arloesi mewn Gofal Iechyd. Mae'r BILI yn cefnogi addysg ar gyfer Meddygon Teulu a'u staff trwy'r

prosiect Amser Addysg Neilltuedig Caerdydd ac o fewn y BILL mae'r Cyfarwyddwr Meddygol a'r rheolwr Heartlink wedi cofrestru ar Raglen Arweinyddiaeth Glinigol yr Asiantaeth Genedlaethol dros Arwain ac Arloesi mewn Gofal Iechyd. Dylai hyn roi'r cyfle ar gyfer Adolygiad 360 gradd yn ystod y flwyddyn nesaf.

S11.5 Cyhoeddir canlyniadau archwilio Fframwaith Canlyniadau Ansawdd ar wefan Gwasanaeth Gwybodaeth Iechyd Cymru (HOWIS). Mae tîm Asesu Nyrsio'r BILL yn cwrdd yn rheolaidd ar gyfer goruchwyliaeth glinigol ffurfiol ac mae wedi herio arfer clinigol yn rheolaidd o fewn nifer o Gartrefi Nyrsio sydd wedi arwain at newidiadau mewn arfer clinigol o fewn y lleoliadau hyn. Mae goruchwyliaeth glinigol reolaidd o fewn y tîm wedi arwain at newidiadau mewn arferion a phrosesau o fewn Gofal Nyrsio a Ariennir ynghyd ag adnabod ac ymgymryd â sesiynau datblygu ar gyfer staff nyrsio e.e. hyfforddiant diogelu data. Yn ychwanegol, mae'r Pecyn Meddalwedd rhagnodi - Scriptswitch wedi'i gyflwyno i'r holl bractisiau Meddyg Teulu gan roi mynediad iddynt at arweiniad rhagnodi.

S11.6 Ystyriwn fod y BILL yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn cytuno ei fod yn **Ymatebol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol. Rhaid i'r BILL sicrhau ei fod yn dangos sut mae ei raglenni effeithlonrwydd clinigol ac archwiliad clinigol yn cael eu datblygu a'u cytuno mewn cyflwyniadau yn y dyfodol.

Safon 12

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael triniaeth a gofal effeithiol sydd:

- a. yn cydymffurfio â gwerthusiadau technegol a gweithdrefnau ymyrryd y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE), ac argymhellion Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan (AWMSG);*
- b. yn seiliedig ar ganllawiau ac arferion da y cytunwyd arnynt yn genedlaethol, fel y'u diffiniwyd yn y Fframweithiau Gwasanaeth Cenedlaethol, canllawiau clinigol NICE, y cynlluniau cenedlaethol a'r canllawiau ar ddarparu gwasanaethau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol;*
- c. yn ystyried anghenion a dewisiadau corfforol, cymdeithasol, diwylliannol a seicolegol y cleifion; ac*
- ch. yn integredig er mwyn darparu gwasanaeth di-dor gan yr holl gyrff y mae angen iddynt fod yn rhan, gan gynnwys cyrff gofal cymdeithasol.*

S12.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd dywedodd AGIC bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S12.2 Ni ddarparodd y BILI unrhyw wybodaeth ychwanegol i'r hynny a ddarparwyd y llynedd. Gan nad oes unrhyw newid neu gynnydd wedi'i wneud, rydym yn asesu bod y BILI yn parhau ar lefel aeddfedrwydd o **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 13

Mae gan gyrrff gofal iechyd, sydd naill ai'n arwain neu'n cymryd rhan mewn gwaith ymchwil, systemau i sicrhau bod egwyddorion a gofynion y fframwaith llywodraethu ymchwil yn cael eu cymhwyso'n gyson.

S13.1 Yn ôl ei hunanasesiad, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr].*

S13.2 Yn yr un modd â'r llynedd, dangosodd y BILI ei fod wedi sefydlu prosesau a bod yr holl ymchwil y mae'r sefydliad yn ymgymryd ag ef yn cydymffurfio ag arweiniad a deddfwriaeth statudol. Ceir tystiolaeth barhaus bod prosesau cyfathrebu a chyfleoedd hyfforddi wedi'u sefydlu i sicrhau bod staff yn ymwybodol o'r fframwaith llywodraethu ymchwil a'r arweiniad cysylltiedig. Gan hynny, rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol. Fel y nodir gan y BILI yn ei hunanasesiad mae angen rhagor o waith ar lefel Profiad y Defnyddiwr a chan hynny rydym yn cytuno ei fod yn **Ymatebol** ar y lefel hon.

Safon 14

Mae cyrrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid

yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.

S14.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ymarferol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymarferol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S14.2 Yn ystod y 12 mis diwethaf mae'r BILI wedi datblygu nifer o gamau gweithredu ynghylch y Safon hon, gan gynnwys:

- Adolygiad o'i Gytundebau Lefel Gwasanaeth gyda sefydliadau gwirfoddol i roi sail i drefniadau y tu hwnt i 31 Mawrth 2008.
- Datblygu adroddiadau crynhoi ar ganlyniadau ymweliadau â phractisiau Meddygon Teulu a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Clinigol i fonitro cydymffurfiad gydag arfer gorau gan gynnwys materion lechyd a Diogelwch.
- Adolygiad o gontractau deintyddol er mwyn cynnwys gofyniad i gynnal Safonau lechyd a Diogelwch.
- Cyflwyno gofyniad i fferyllwyr weithredu rhaglen rheoli risg, sy'n cynnwys trefniadau monitro er mwyn cydymffurfio ag arweiniad lechyd a Diogelwch.
- Codi ymwybyddiaeth staff ar faterion iechyd a diogelwch trwy broses a hyfforddiant ymsefydlu'r BILI, gan gynnwys e-hyfforddi.
- Datblygu Adroddiad Sicrwydd Iechyd a Diogelwch Blynyddol yn crynhoi gweithgareddau a chynnydd y BILI yng nghyswllt iechyd a diogelwch.

S14.3 Mae'r BILI wedi sefydlu strwythurau da, sy'n cefnogi ei Bolisi Rheoli Risg a Fframwaith Strategol. Mae'r strategaeth wedi'i rhannu gyda'r holl staff ac mae Eiriolwyr Rheoli Risg o bob Cyfarwyddiaeth o fewn y BILI wedi'u nodi. Mae hyfforddiant rheoli risg yn orfodol ar gyfer yr holl staff ac mae hefyd yn ffurfio rhan o'r rhaglen ymsefydlu gorfforaethol, sy'n cynnwys cyfeiriad penodol at y Polisi Rheoli Risg a Fframwaith Strategol a gweithdrefnau ategol.

S14.4 Mae'r BILI yn monitro ansawdd y gwasanaethau y mae'n eu comisiynu trwy:

- Yr Arolwg Sicrwydd Ansawdd ar gyfer gwasanaethau deintyddol, ac yn rhan ohono mae gofyn i ddeintyddion ymgymryd ag arolwg cleifion. Mae'r canlyniadau'n cael eu hasesu a'u monitro gan y Cyngor Iechyd Cymunedol a'i adrodd yn ôl i'r practis a'r BILI.
- Monitro arolygon cleifion y mae'r Ymddiriedolaeth yn ymgymryd â hwy fel rhan o'r trefniant Cytundeb Hirdymor.

S14.5 Yn ychwanegol, mae'r BILI yn ariannu Swyddog Cynnwys y Defnyddwyr Gwasanaeth sy'n cydlynu cyswllt y defnyddwyr gwasanaeth a'r gofalwyr wrth gynllunio, gweithredu a monitro gwasanaethau iechyd meddwl.

S14.6 Rydym yn cytuno bod y BILI yn **Ymarferol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 15

Mae cyrff gofal iechyd, gan gydnabod y gwahanol anghenion o ran iaith a chyfathrebu, yn sicrhau bod cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr:

- a. yn cael rhoi adborth ar eu profiadau ac ar ansawdd y gwasanaethau;*
- b. yn cael sicrwydd bod eu cwynion yn cael sylw prydlon a thrylwyr yn unol â'r weithdrefn gwynion;*
- c. yn cael gwybodaeth am gymorth eiriolaeth ar gyfer cwynion a ddarperir gan Gyngorau Iechyd Cymunedol yng Nghymru; ac*
- ch. yn cael sicrwydd bod y cyrff yn ymateb i unrhyw bryderon ac yn gwneud newidiadau priodol er mwyn gwella'r broses o ddarparu gwasanaethau.*

S15.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S15.2 Mae'r BILI yn sicrhau bod yr holl gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr yn cael mynediad at y system gwynion trwy ei Bolisi Cwynion (a gymeradwywyd yn 2007) a'i weithdrefnau. Mae'r BILI hefyd wedi datblygu 'Polisi

Bod yn Agored', a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2008; mae hwn yn cynnig arweiniad penodol ar fynediad at y system gwynion i'r holl gleifion ac mae wedi'i anelu at hyrwyddo didwyllledd a gonestrwydd wrth fynd i'r afael â chwynion.

S15.3 Ynghylch sicrhau bod cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr yn gallu rhoi adborth ar eu profiad yn eu dewis iaith; mae'r BILI yn ystod y flwyddyn ddiwethaf wedi:

- Darparu hyfforddiant ar gyfer staff Ymarfer Meddygol Cyffredinol ar Anabledd a Chydraddoldeb, y Ddeddf Galluedd Meddyliol, y gwasanaeth ceiswyr lloches ac ymwelwyr tramor
- Hyrwyddo defnydd o Grwpiau Cyfranogiad Cleifion o fewn Practisiau Deintyddol a Phractis Meddygol Cyffredinol. Mae'r practisiau hynny sydd â Grwpiau Cyfranogiad Cleifion fel arfer yn eu cynnwys wrth adolygu canlyniadau Arolygon Cleifion yr ymgymereir â hwy fel rhan o'r Fframwaith Ansawdd a Chanlyniadau.
- Cefnogi'r Prosiect Heartlink a ariannir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru sy'n cefnogi grwpiau Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig wrth reoli Clefyd Coronaidd y Galon a Diabetes.
- Hysbysu'r holl staff o Gynllun Iaith Gymraeg diwygiedig y BILI a Chynllun Gweithredu cysylltiedig.

S15.4 Mae Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol y BILI, is-bwyllgor ffurfiol y Bwrdd, yn monitro'r ffordd y mae'r BILI a Chontractwyr Gofal Sylfaenol yn ymdrin â chwynion. Ynghylch y ffordd mae'r Ymddiriedolaeth yn ymdrin â chwynion, mae Rheolwr Llywodraethu Clinigol yr Ymddiriedolaeth yn mynychu cyfarfodydd Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol y BILI ac mae'r Rheolwr Llywodraethu Clinigol a Chyfarwyddwr Meddygol y BILI hefyd yn mynychu Pwyllgor Llywodraethu Clinigol yr Ymddiriedolaeth. Mae cofnodion y Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol, sy'n nodi manylion rheoli cwynion, yn cael eu derbyn ym mhob Cyfarfod Bwrdd. Serch hynny, sylwn nad yw'r cwynion yn cael eu monitro a'u dadansoddi hyd yma o ran hil, anabledd, crefydd a chred, oed, rhyw a rhywioldeb.

S15.5 Dosberthir Cylchlythyr Cwynion i'r holl Ymarferwyr Gofal Sylfaenol i sicrhau bod y pryderon a godir a'r camau a gymerir i fynd i'r afael â hwy yn cael eu rhannu. Darparwyd enghreifftiau i ddangos y camau a gymerwyd i ymdrin â chwynion ynghyd â'r adborth a ddarparwyd i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofawyr ar welliannau a wnaed i'r gwasanaethau o ganlyniad i bryderon a godwyd.

S15.6 Rydym yn cytuno bod y BILL yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 16

Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:

- a. i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gallir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;*
- b. i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;*
- c. i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac*
- ch. i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.*

S16.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILL i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ymarferol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILL yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S16.2 Eleni mae'r BILL wedi cyflwyno ymatebion a thystiolaeth ategol fwy cynhwysfawr yn dangos dealltwriaeth well o ofynion y Safon hon. Ymhlith rhai o'r camau a gymerwyd gan y BILL y mae:

- Dirprwyo cyfrifoldeb i'r Cyfarwyddwr Meddygol dros sicrhau bod holl ddigwyddiadau diogelwch cleifion yn cael eu hadrodd a'u hymchwilio, a bod tueddiadau yn cael eu hadnabod a newidiadau yn cael eu gwneud yn ôl y gofyn.

- Sicrhau bod digwyddiadau Diogelwch Cleifion yn ymwneud â gwasanaethau a gomisiynwyd gan y BILI o'r holl sectorau yn eitem barhaus ar agenda'r Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol.
- Darparu adroddiadau rheolaidd i'r Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol.
- Symud y digwyddiadau difrifol ymlaen i'r Bwrdd.
- Gofynion ar gyfer adrodd ar ddigwyddiadau yn cael eu hamlinellu yn y Cytundeb Hirdymor gyda'r Ymddiriedolaeth leol a Manylion Gwasanaeth gyda gofal sylfaenol.
- Lledaenu gwersi a ddysgwyd trwy Flwch Postio Gofal Sylfaenol y BILI.
- Cyhoeddi Cylchlythyr Cwynion y Ganolfan Gwasanaethau Busnes a Chylchlythyr Rhagnodi'r BILI.
- Y Rheolwr Llywodraethu Clinigol a'r Cyfarwyddwr Meddygol yn adolygu digwyddiadau yn wythnosol.
- Monitro gan y Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol. Y Pwyllgor yn cael ei hysbysu o'r hyn sy'n cael ei wneud yng nghyswllt Hysbysebion i sicrhau bod y rhain yn cael eu bwydo i'r dulliau effeithiolrwydd clinigol a gwella ansawdd.
- Ymuno ag agweddau Rheoli Meddyginiaethau a Heintiau Cysylltiedig â Gofal Iechyd yr Ymgyrch '1000 Lives'.

S16.3 Mae arweiniad adrodd ar ddigwyddiadau wedi'i gynnwys ym mhecynnau ymsefydlu staff y BILI ac mae hefyd ar gael i staff trwy Fewnrwyd y BILI. Darparwyd hyfforddiant ym mis Chwefror 2008, mewn cysylltiad ag Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion, i Reolwyr Practis a Nyrsys. Mae'r BILI wedi derbyn Adroddiad Adborth y System Adrodd a Dysgu Cenedlaethol ar gyfer 1 Ebrill 2007 hyd at 31 Mawrth 2008 gan yr Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion yn cadarnhau bod 24 o ddigwyddiadau wedi'u hadrodd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Ar hyn o bryd mae menter ar y cyd ar droed i sicrhau cyfathrebu priodol gyda chleifion ac ymarferwyr gofal sylfaenol lle bo angen monitro ceulad Cymhareb Normaleiddio Ryngwladol.

S16.4 Mae taflenni i gleifion Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion ar gael ar gyfer practisiau ac mae'n bosibl y bydd newidiadau penodol yn cael eu dwyn i sylw cleifion gan bractisiau unigol. Mae dysgu lleol a chenedlaethol yn cael ei ledaenu i'r holl staff trwy'r Ganolfan Gwasanaethau Busnes, Blwch Post Gofal Sylfaenol, cyflwyniadau CPET a Chylchlythyr Rhagnodi'r BILI. Defnyddir Fforwm Metron i addysgu staff cartrefi nyrsio. Mae Strategaeth Llywodraethu Clinigol y BILI yn nodi y bydd BILI Caerdydd yn cyflawni'r isod rhwng 2008-11:

- Datblygu adrodd ar ddigwyddiadau ar draws y rhyngwyneb Gofal Sylfaenol/Eilaidd.
- Defnyddio'r rhwydweithiau gofal sylfaenol i drafod digwyddiadau a dysgu o gamgymeriadau.
- Rhannu arfer gorau ar draws contractwyr.
- Cefnogi holl broffesiynau contractwyr wrth ddatblygu adrodd a dysgu ar ddigwyddiadau.

O ystyried y wybodaeth a ddarparwyd, rydym yn asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 17

Mae cyrff gofal iechyd yn cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol ar amddiffyn plant ac oedolion agored i niwed wrth gynnal eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymwneud â chyrff eraill.

S17.1 Yn ôl ei hunanasesiad, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymarferol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr].*

S17.2 Mae'r BILI wedi datblygu Strategaeth Amddiffyn Plant a Strategaeth Hyfforddi. Mae'r Cyfarwyddwr Nyrsio yn cynrychioli'r BILI ar Fwrdd Lleol Diogelu Plant a Phwyllgor Gweithredol Bwrdd Lleol Diogelu Plant. Mae arian wedi'i nodi er mwyn trefnu sesiynau pwrpasol ar gyfer Meddyg Teulu gyda diddordebau arbennig i gefnogi gwaith y Bwrdd Lleol Diogelu Plant.

S17.3 Mae'r BILI wedi nodi Meddyg Teulu arweiniol ym mhob un o 54 practis Caerdydd er mwyn hwyluso cyfathrebu a hyfforddiant mewn Amddiffyn Plant. Mae'r rhwydwaith hwn wedi'i ddefnyddio fel y prif rwydwaith cyfathrebu ar gyfer amddiffyn plant i Feddygon Teulu yng Nghaerdydd. Mae'r BILI hefyd wedi cychwyn ar gyfarfod chwarterol gydag Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro er mwyn sicrhau bod argymhellion ac arfer da adolygu Achosion Difrifol yn cael eu rhannu. Yn ddiweddar fe wnaeth y BILI adolygu'r arian cyfredol a ddarperir i Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro a nodwyd bod dros £500k yn cael ei ddyrannu i ddarparu swyddi i gefnogi'r agenda Amddiffyn Plant.

S17.4 Mae'r BILI yn archwilio'r posibilrwydd o ehangu'r hyfforddiant amddiffyn plant o fewn Carchar Ei Mawrhydi Caerdydd i wella ymwybyddiaeth staff y carchar o faterion diogelu er mwyn iddynt fynd i'r afael â hwy yn ystod rhyngweithio rhwng carcharorion a'u teuluoedd ac i wella sgiliau rhianta'r carcharorion cyn eu rhyddhau. Mae'r BILI hefyd wedi darparu sesiynau hyfforddi ar gyfer sefydliadau'r sector gwirfoddol.

S17.5 Y Cyfarwyddwr Nyrsio yw arweinydd corfforol y BILI dros Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed a'r Dirprwy Gyfarwyddwr Nyrsio yw'r rheolwr arweiniol penodol dros Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed. Mae Aelod Bwrdd nad yw'n Swyddog wedi'i benodi yn Hyrwyddwr Pobl Hŷn. Mae'r Dirprwy Gyfarwyddwr Nyrsio yn eistedd ar Is-grŵp Adolygu Perfformiad Pwyllgor Amddiffyn Oedolion yr Ardal a'i gylch gorchwyl yw monitro gweithredu polisïau a gweithdrefnau ac i sicrhau bod pob asiantaeth yn bodloni ei chyfrifoldeb tuag at amddiffyn oedolion agored i niwed yng Nghaerdydd.

S17.6 Mae'r BILI wedi tanysgrifio i fodiwl e-ddysgu Lefel 2 ar gyfer hyfforddiant Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed, sydd ar gael i staff y BILI ac mae wedi'i gyflwyno i holl staff practisiau Meddygon Teulu. Ymhlith y gwaith parhaus y mae gwerthuso ac adolygu hyfforddiant Lefel 2 a Lefel 3 a datblygu pecyn 'Hyfforddi'r Hyfforddwyr'. Mae Pecyn Hyfforddi Lefel 2.5 wedi'i ddatblygu ar gyfer darparwyr cofrestredig ac mae 17 o ddigwyddiadau hyfforddi yn cael eu trefnu a'u cyflwyno i reolwyr BILI a'u dirprwyon rhwng mis Medi 2007 a Chwefror 2008. Mae taflenni a phosteri ymwybyddiaeth Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed wedi'u dosbarthu i'r holl gontractwyr gofal sylfaenol.

S17.7 Dosbarthir y newyddion diweddaraf o Bwyllgor Amddiffyn Oedolion yr Ardal a fforwm Amddiffyn Oedolion De Cymru i gonafractwyr gofal sylfaenol yn electronig. Mae tîm asesu nyrsys y BILI wedi'i gyd-leoli gyda thîm Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed yr Awdurdod Lleol sy'n annog cydlyniad a rhannu gwybodaeth yng nghyswllt pryderon Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed ynghyd â chaniatáu ar gyfer rhannu gwybodaeth feddal a chodi ymwybyddiaeth. Yn ystod y 12 mis diwethaf mae'r BILI wedi cychwyn ar 50 o bwyllgorau Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed. Mae'r BILI yn sicrhau bod yr holl staff newydd yn cael eu sgrinio yn rheolaidd trwy'r prosesau Swyddfa Cofnodion Troseddol/Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed cyn eu penodi. Ar hyn o bryd nid yw gwiriadau Swyddfa Cofnodion Troseddol/Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed yn cael eu harchwilio a chan hynny ni allwn gytuno ag aeddfedrwydd o Ymarferol ar lefel Profiad y Defnyddiwr. Gan hynny, ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 20

Mae cyrff gofal iechyd yn gweithio i wella'r gofal ar gyfer cleifion a gwella boddhad y staff yn barhaus, drwy ddarparu arferion gorau o ran rheoli adnoddau dynol.

S20.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ddatblygol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ar gyfer y Safon hon].*

S20.2 Eleni mae'r BILI wedi darparu ymateb llawer manylach gyda thystiolaeth ategol ychwanegol, sydd wedi dangos dealltwriaeth o'r Safon hon. Ymhlith y camau a gymerwyd gan yr Ymddiriedolaeth y mae:

- Mabwysiadu Polisi Cymru Gyfan ar gyfer rheoli materion bwlio ac aflonyddu.
- Datblygu rhaglen o sesiynau cinio a dysgu a dyddiau datblygu bob yn ail fis, y mae aelodau Bwrdd a staff y BILI yn eu mynychu.
- Gosod meddalwedd Scriptswitch mewn 44 o bractisiau Meddygon Teulu, sy'n darparu negeseuon rhagnodi "amser real" i ragnodwyr ar y pwynt rhagnodi

meddyginiaeth aciwt, meddyginiaeth ailadrodd newydd neu ailadrodd ailawdurdodi meddyginiaethau cyfredol.

- Sefydlu cyfarfodydd rhanbarthol ar gyfer arweinwyr Adnoddau Dynol ynghyd â chynrychiolwyr Adnoddau Dynol y Ganolfan Gwasanaethau Busnes.
- Archwilwyr Allanol a Mewnol yn adolygu swyddogaeth Adnoddau Dynol yn y Ganolfan Gwasanaethau Busnes.
- Adrodd ar faterion Adnoddau Dynol a staff wrth Bwyllgor Archwilio a Rheoli Risg a Thîm Gweithredol y BILI.
- Presenoldeb yr arweinydd Adnoddau Dynol o'r Ganolfan Gwasanaethau Busnes yn y Fforwm Staff lle y gall materion gael eu trafod yn uniongyrchol gyda chynrychiolwyr staff.
- Cyflwyno cymorthfeydd Adnoddau Dynol.

S20.3 Mae'r BILI wedi dangos gwelliant ar lefel Gorfforaethol ac mae'r Bwrdd yn cymryd camau i fynd i'r afael â gofynion y Safon hon, gan hynny rydym yn asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefel Gorfforaethol.

S20.4 Yn ddiweddar mae'r BILI wedi adolygu ei Wasanaethau Ychwanegol dros Gartrefi Nyrsio yn Lleol a chomisiynu manylion amgen sy'n canolbwyntio ar ymdriniaeth fwy rhagweithiol tuag at reolaeth feddygol preswylwyr cartrefi nyrsio er mwyn osgoi derbyniadau ysbyty. Mae trefniadau comisiynu wedi'u symleiddio hefyd gyda'r bwriad o ddatblygu practis penodol ar gyfer pob cartref nyrsio sy'n galluogi datblygu perthynas integredig rhwng darparwyr a'r practis Meddyg Teulu penodol.

S20.5 Mae'r BILI wedi darparu agendâu datblygu Bwrdd a'r gwersi Cinio a Dysgu fel tystiolaeth ac enghreifftiau o'r newidiadau sydd wedi'u gwneud. Serch hynny, roedd yr ymateb a'r dystiolaeth a ddarparwyd ar lefel Profiad y Defnyddiwr yn debyg i'r hyn a ddarparwyd yng nghyflwyniad y BILI yn 2006-07 a chan hynny nid ystyriwn fod aeddfedrwydd y BILI wedi newid ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. Gan hynny, ystyriwn fod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 22

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod staff:

- a. yn cael eu recriwtio'n briodol, eu bod wedi cael hyfforddiant priodol a bod ganddynt y cymwysterau priodol ar gyfer y gwaith;*
- b. yn cymryd rhan mewn rhaglenni sefydlu a rhaglenni hyfforddi gorfodol; ac*
- c. yn cymryd rhan mewn cynllun datblygu proffesiynol a galwedigaethol*

S22.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr].*

S22.2 Ychydig o wybodaeth ychwanegol i'r hynny a gyflwynwyd y llynedd sydd wedi'i darparu a chan hynny cynnydd minimal sydd wedi'i ddangos yn erbyn y Safon hon. Mae'r BILI yn datblygu fframwaith rheoli perfformiad yn unol â'r Fframwaith Sgiliau Allweddol, ac mae disgrifiadau swydd Fframwaith Sgiliau Allweddol wedi'u datblygu ar gyfer mwyafrif y staff. Cynhelir hyfforddiant staff yn rheolaidd ac mae Pwyllgor Archwilio a Risgiau'r BILI, sy'n adrodd i'r Bwrdd, yn monitro presenoldeb a gwerthusiad yr hyfforddiant.

S22.3 Mae'r BILI wedi datblygu gweithdrefnau newydd i sicrhau bod staff yn ymwybodol o gyfleoedd hyfforddi a datblygu. Mae adran yn cael ei datblygu ar safle mewnwyd y BILI er mwyn arddangos cyfleoedd hyfforddi a gyrfaol. Nid oes Rhaglen Ddatblygu Bersonol strwythuredig wedi'i datblygu o hyd er gwaethaf y ffaith i'r BILI nodi yn ei gyflwyniad yn 2006-07 y byddai Rhaglen Ddatblygu Bersonol yn cael ei datblygu yn ystod 2007-08.

S22.4 Gan mai ychydig o wybodaeth ychwanegol y mae'r BILI wedi'i darparu ers y llynedd, rydym yn asesu bod y BILI yn parhau ar lefel aeddfedrwydd **Datblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 25

Mae cyrff gofal iechyd yn defnyddio systemau gwybodaeth effeithiol a thechnoleg gwybodaeth integredig i gefnogi a gwella'r gofal ar gyfer cleifion, ac wrth gomisiynu a chynllunio gwasanaethau.

S25.1 Yn ôl ei hunanasesiad, daeth y BILI i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILI yn **Ymatebol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar gyfer y Safon hon].*

S25.2 Eleni mae'r BILI wedi darparu ymatebion cynhwysfawr gyda thystiolaeth ategol ychwanegol. Ymhlith y camau a gymrwyd gan y BILI y mae:

- Staff ychwanegol yn cael eu recriwtio i'r tîm ariannol i edrych yn benodol ar ddarparu gwybodaeth i gyfarwyddiaethau er mwyn gwella llif gwybodaeth ar draws y sefydliad.
- Drafftio fframwaith rheoli perfformiad yn ystod 07-08, sy'n nodi'n glir sut y mae'r drefn rheoli perfformiad yn gweithredu.
- Cadw at Strategaeth Technoleg a Rheoli Gwybodaeth Cymru Gyfan trwy'r Ganolfan Gwasanaethau Busnes.
- Annog staff ar draws y BILI i gymryd rhan yn y Drwydded Yrru Gyfrifiadurol Ewropeaidd.
- Darparu gwybodaeth wedi'i diweddarau ar hyfforddiant llywodraethu i'r holl staff wedi'i hwyluso gan Reolwr Gwybodaeth Rhanbarthol De-ddwyrain Cymru. Roedd yr hyfforddiant ar gyfer 07-08 yn targedu diogelu data yn benodol ar ôl colledion data proffil uchel yn y sector cyhoeddus.
- Derbyn data Adran Damweiniau ac Achosion Brys o'r Ganolfan Gwasanaethau Busnes, sy'n darparu data a gwybodaeth ar dueddiadau gweithgaredd o fewn yr Ymddiriedolaeth.

S25.3 Mae'r BILI wedi dangos dealltwriaeth o ofynion y Safon hon ac wedi darparu tystiolaeth o welliannau. Gan hynny, rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol, er ar lefel

Profiad y Defnyddiwr rydym yn cytuno gydag asesiad y BILL ei fod yn **Ymatebol** ar y lefel hon.

Safon 28

Mae sefydliadau gofal iechyd:

- a. *yn sicrhau bod gwaith pob tîm a phob gwasanaeth clinigol yn dilyn egwyddorion llywodraethu clinigol;*
- b. *yn gweithredu proses barhaus ar gyfer gwella ansawdd, gan gynnwys archwiliadau clinigol; ac*
- c. *yn sicrhau arweiniad ac atebolrwydd effeithiol gan y staff clinigol a'r rheolwyr.*

S28.1 Fel rhan o'i hunanasesiad yn 2007-08, daeth y BILL i'r casgliad ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, fe wnaethom asesu bod y BILL yn **Ymatebol** ar lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr ar y Safon hon].*

S28.2 Mae'r BILL wedi dangos ei fod wedi cymryd camau i fynd i'r afael â'r Safon hon, gan gynnwys:

- Datblygu Strategaeth Llywodraethu Clinigol gynhwysfawr.
- Datblygu Strategaeth Diogelu Plant a Pholisi Goruchwylio Clinigol ar gyfer y Gyfarwyddiaeth Nyrsio.
- Gweithredu strwythurau pwyllgor newydd i gynnwys Pwyllgor Archwilio a Rheoli Risg, Pwyllgor Ansawdd a Llywodraethu Clinigol a Phwyllgor Cydnabyddiaeth a Thelerau ac Amodau. Mae'r BILL wedi defnyddio egwyddorion llywodraethu integredig wrth symleiddio ei bwyllgor.
- Cynnwys staff Nyrsio, Meddygol/Rhagnodi a Chomisiynu wrth ddatblygu systemau llywodraethu clinigol yng nghartrefi nyrsio'r sector annibynnol, Carchar ei Mawrhydi, fferyllwyr cymunedol a phractisiau Meddygol Teulu.

S28.3 Ceir tystiolaeth bod gwelliannau wedi'u gwneud yn ystod y 12 mis diwethaf a chan hynny rydym yn cytuno gydag asesiad y BILL ei fod yn **Ddatblygol** ar lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

5. Pa mor dda y mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi eu hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd?

5.1 O'r wybodaeth a gasglwyd o hunanasesiad y BILI, yr Uwchgynhadledd Gofal Iechyd a chyfarfodydd gyda Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru a gan archwilwyr mewnol BILI Caerdydd, mae'n amlwg yn ystod y deuddeng mis diwethaf bod llawer wedi'i wneud i ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd a'u gwneud yn rhan o brosesau llywodraethu'r sefydliad.

5.2 Yn benodol mae'r gwaith a wnaed gan archwilwyr mewnol y BILI wedi ffurfio swyddogaeth allweddol wrth ein galluogi ni i asesu pa mor dda mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi'u hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol BILI Caerdydd. Yn unol â'r ymdriniaeth yr ydym wedi cytuno arni gydag archwilwyr mewnol yr Ymddiriedolaethau a'r BILlau ar draws Cymru, maent wedi:

- Adolygu hunanasesiad y BILI a'i fewnbwn i'r offeryn ar-lein ar gyfer y safonau hynny y cyfeirir atynt yn benodol yn Natganiad Rheolaeth Fewnol y BILI, sef:
 - × **Safon 14:** *Mae cyrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.*
 - × **Safon 16:** *Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:*
 - a. *i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gellir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;*
 - b. *i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;*
 - c. *i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac*
 - ch. *i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.*

- × **Safon 27:** *Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arferion da wedi'u sefydlu sydd:*
 - a. *yn cymhwyso egwyddorion llywodraethu corfforaethol a chlinigol cadarn;*
 - b. *yn sicrhau rheoli ariannol cadarn, ac atebolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau;*
 - c. *yn cefnogi'r holl staff yn ymarferol i hybu gonestrwydd, uniondeb, atebolrwydd a'r egwyddor o fod yn agored, ac i ddefnyddio adnoddau'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.*
 - ch. *yn cynnwys asesiadau risg a rheoli risg mewn modd systematig; ac*
 - d. *wedi eu hintegreiddio ar draws yr holl gymunedau ieched a rhwydweithiau clinigol.*

- × **Safon 28:** *Mae sefydliadau gofal ieched:*
 - a. *yn sicrhau bod gwaith pob tîm a phob gwasanaeth clinigol yn dilyn egwyddorion llywodraethu clinigol;*
 - b. *yn gweithredu proses barhaus ar gyfer gwella ansawdd, gan gynnwys archwiliadau clinigol; ac*
 - c. *yn sicrhau arweiniad ac atebolrwydd effeithiol gan y staff clinigol a'r rheolwyr.*

Roedd adolygu pob safon yn cynnwys adolygu'r 'stori' a'r dystiolaeth sy'n ei chefnogi ac asesu priodoldeb hunanasesiad y BILI o'i aeddfedrwydd.

- Cynhaliwyd asesiad o'r broses a fabwysiadwyd gan BILI Caerdydd wrth baratoi a chwblhau'r hunanasesiad.
- Adolygwyd Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd BILI Caerdydd ar gyfer 2007-08 a'r prosesau sydd wedi'u sefydlu i fonitro ac adrodd ar gynnydd, gan roi sylw penodol i asesu pa un a wnaed gwelliannau o ran y meysydd a'r safonau hynny a oedd yn 'ymwybodol' neu'n 'ymatebol' yn ôl gwerthusiad AGIC y llynedd.
- Aseswyd pa un a yw Bwrdd y BILI wedi bod yn ymgysylltu'n briodol â'r broses hunanasesu ac o ran ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd.

5.3 Rydym felly yn gallu cadarnhau:

- Bod y lefelau aeddfedrwydd a nodwyd yn hunanasesiad y BILI hunanasesu ar gyfer safonau 14, 16, 27 a 28 yn realistig ac yn gywir.

- Bod y broses a fabwysiadwyd gan BILI Caerdydd wrth baratoi a llanw eu hunanasesiad yn gadarn. Fel rhan o'r asesiad hwn cynhaliwyd gweithdy, wedi'i arwain gan Uned Cefnogi Llywodraethu Clinigol Llywodraeth Cynulliad Cymru, er mwyn cychwyn ar y broses a darparu arweiniad cyn cynnal yr asesiad. Rhoddwyd cyfrifoldeb i 6 o Gyfarwyddwyr Arweiniol dros grynhoi, paratoi a chwblhau'r hunanasesiad. Yna adolygwyd yr ymatebion wedi'u crynhoi gan y cyfarwyddwyr a'r uwch reolwyr, ac yna craffodd Grŵp Cynghori'r Cadeirydd o Aelodau nad ydynt yn Swyddogion a'r Prif Weithredwr arnynt. Mae'r Archwilwyr Mewnol wedi argymhell y dylid integreiddio'r broses i'r Cyfarwyddiaethau ac y dylid eu datblygu fel proses yn ystod y flwyddyn er mwyn osgoi ymgymryd â swmp y gwaith ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Archwilwyr Mewnol hefyd wedi argymhell y dylai'r dystiolaeth gael ei hadolygu er mwyn sicrhau bod tystiolaeth sydd wedi dyddio yn cael ei dileu allan a bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i ba raddau y mae'r dystiolaeth yn cefnogi'r sgôr.
- Bod Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd 2007-08 y BILI wedi'i fonitro a bod y Bwrdd a'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol yn derbyn diweddariadau. Mae camau gweithredu Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd wedi'u hintegreiddio i Gynllun Gwella'r BILI a oedd yn cynnwys croesgyfeirio yn erbyn y Cynllun Busnes, y Cynllun Llywodraethu Clinigol a'r targedau SaFF.
- Ceir ymwybyddiaeth/ymgysylltu y Bwrdd gyda'r agenda Safonau Gofal Iechyd trwy adroddiadau Bwrdd ffurfiol ar y pwnc ac mae'n ymddangos gydag adroddiadau ar feysydd eraill. Ceir tystiolaeth hefyd bod materion Safonau Gofal Iechyd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol, ac i'r cyfarfodydd Bwrdd trwy gydol y flwyddyn.

5.4 O ystyried yr uchod, rydym yn cytuno â barn archwilwyr mewnol BILI Caerdydd bod dulliau wedi'u sefydlu er mwyn sicrhau bod Safonau Gofal Iechyd yn cael eu hymsefydlu a'u hintegreiddio ym mhroses llywodraethu'r BILI.

6. Y Camau Nesaf

6.1 Mae'n ofynnol i BILL Caerdydd gyflwyno Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd i Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru, Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cynulliad Cymru erbyn diwedd mis Hydref 2008. Bydd y Swyddfa Ranbarthol yn cytuno ar y cynllun hwn, a bydd yn monitro'r broses o'i weithredu fel rhan o'r trefniadau rheoli perfformiad sydd wedi'u sefydlu ar gyfer GIG Cymru. Bydd y cynllun ar gael ar wefan y BILL.

6.2 Bydd AGIC yn cyhoeddi adroddiad Cymru gyfan ym mis Hydref 2008, a fydd yn cynnwys canfyddiadau o adroddiadau unigol i greu trosolwg o'r sefyllfa ar draws Cymru. Bydd yr adroddiad hwn yn amlygu'r themâu allweddol â'r meysydd risg a amlygwyd gan y broses asesu Safonau Gofal Iechyd eleni.

Diffiniadau o Lefelau Aeddfedrwydd

	Ymwybodol	Ymatebol	Datblygol	Ymarferol	Arweiniol
Corfforaethol	Mae'r Bwrdd yn ymwybodol o'r materion y mae angen rhoi sylw iddynt ond nid yw'n gallu dangos penderfyniadau/camau gweithredu i fynd i'r afael â hwy.	Mae'r Bwrdd yn ymwybodol o'r materion allweddol ac wedi nodi dewisiadau sydd wedi'u blaenoriaethu, ond ni cheir tystiolaeth o gyfeiriad strategol.	Mae'r Bwrdd yn cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion allweddol trwy ddatblygu cynlluniau strategol gyda thystiolaeth o arfer da ar draws y sefydliad.	Mae'r agenda strategol yn cael ei datblygu a'i monitro gan y Bwrdd gyda thystiolaeth sylweddol o welliant parhaus ar draws y sefydliad.	Mae'r Bwrdd yn arwain yr agenda strategol trwy weithredu arfer arloesol a rennir ar draws y sefydliad a thu hwnt gydag eraill, sy'n golygu y gellir gwreiddu cynaliadwyedd hirdymor.
Gweithredol	Ceir ymwybyddiaeth o'r materion y mae angen rhoi sylw iddynt, ond ni ddatblygwyd unrhyw ddulliau i fynd i'r afael â hwy.	Ceir ymwybyddiaeth o'r materion allweddol y mae angen rhoi sylw iddynt a nodwyd ystod o ddewisiadau i fynd i'r afael â hwy.	Mae camau'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r materion allweddol gyda thystiolaeth o weithredu ymarferol ar draws y sefydliad.	Mae cynlluniau sydd wedi'u datblygu'n dda yn cael eu gweithredu ar draws y sefydliad sy'n mynd i'r afael â'r materion allweddol, a cheir thystiolaeth o werthuso a meincnodi sy'n arwain at welliant parhaus.	Mae tystiolaeth o arfer arloesol, a rennir ar draws y sefydliad a thu hwnt gydag eraill. Maent yn datblygu eu dulliau ymhellach i sicrhau gwelliant cynaliadwy hirdymor.
Profiad y Defnyddiwr	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gyffredinol wael ac ni ddatblygwyd unrhyw ddulliau o fewn y gwasanaeth i fynd i'r afael â hyn.	Nid yw profiad yr unigolyn/unigolion yn dda yn gyffredinol, er bod dulliau wedi'u datblygu o fewn y gwasanaeth i fynd i'r afael â hyn.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gwella mewn sawl maes, er nad yw hyn yn gyson ar draws y sefydliad hyd yn hyn.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gyffredinol dda ym mhob maes.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn rhagorol yn gyffredinol, ac mae'r gwasanaeth yn gallu dangos tystiolaeth eglur o arfer da, y gellir ei rannu.

Atodiad 2

Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd fesul Safon ar gyfer y Safonau hynny a Ddilyswyd yn Annibynnol gan AGIC

Allwedd

L	Arweiniol
P	Ymarferol
D	Datblygol
R	Ymatebol
A	Ymwybodol

Safon 1

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 2

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	$\frac{3}{4}$	R

Safon 3

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	$\frac{3}{4}$	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 4

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 5

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Aseiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 6

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Aseiad AGIC
Corfforaethol	R	Ž	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	R	Ž	D
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 8

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Aseiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	3/4	R

Safon 9

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Aseiad AGIC
Corfforaethol	R	Ž	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 11

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Aseiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	R	TM 3	R
Profiad y Defnyddiwr	R	Ž	D

Safon 12

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	$\frac{3}{4}$	R
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	$\frac{3}{4}$	R
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 13

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 14 – dilyswyd hefyd gan archwiliad mewnol

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 15

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 16 – dilyswyd hefyd gan archwiliad mewnol

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 17

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	P	$\frac{3}{4}$	D

Safon 20

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	$\frac{3}{4}$	R

Safon 22

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	$\frac{3}{4}$	R

Safon 25

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	R	TM 3	R

Safon 28 – dilyswyd hefyd gan archwiliad mewnol

	Sgôr Hunanasesu	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Atodiad 3

Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny nad ydynt yn agored i Ddilysiad Annibynnol gan AGIC

Allwedd

L	Arweiniol
P	Ymarferol
D	Datblygol
R	Ymatebol
A	Ymwybodol

Safon 7

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	P	TM 3	P

Safon 10

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 18

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 19

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	P	$\frac{3}{4}$	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 21

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 23

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 24

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	Ž	P
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 26

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	$\frac{3}{4}$	R

Safon 27

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 29

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	™ 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 30

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	™ 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 31

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	Amherthnasol		
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	Amherthnasol		
Profiad y Defnyddiwr	Amherthnasol		

Safon 32

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	™ 3	D
Canlyniadau Clinigol/Gweithredol	D	™ 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	™ 3	D

Y Safonau Gofal Iechyd i Gymru

Maes 1: Profiad y Claf

Safon 1: Ceisir barn cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd, ac fe'i hystyrir wrth lunio, cynllunio, darparu, adolygu a gwella'r gwasanaethau gofal iechyd ac wrth eu hintegreiddio â'r gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Safon 2: Mae'r gwaith o gynllunio a darparu gofal iechyd:

- a. yn cyd-fynd â phrofiadau, safbwyntiau a dymuniadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth;
- b. yn bodloni anghenion iechyd y boblogaeth a wasanaethir;
- c. yn seiliedig ar dystiolaeth ac arferion gorau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol;
- ch. yn sicrhau bod pawb yn cael yr un mynediad at wasanaethau.

Safon 3: Mae cleifion sydd ag anghenion iechyd brys yn cael mynediad at ofal priodol yn brydlon ac o fewn terfynau amser cenedlaethol a gaiff eu pennu'n flynyddol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Safon 4: Caiff gofal iechyd ei ddarparu mewn lleoliadau priodol sydd wedi'u cynllunio'n dda er mwyn:

- a. hybu lles y cleifion a'r staff;
- b. parchu anghenion gwahanol gleifion, eu preifatrwydd a chyfrinachedd;
- c. ystyried diogelwch y cleifion, y defnyddwyr a'r staff;
- ch. darparu amgylchedd diogel sy'n amddiffyn y cleifion, y staff, yr ymwelwyr a'u heiddo, yn ogystal ag asedau ffisegol y sefydliad.

Safon 5: Mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu darparu mewn lleoliadau, sydd:

- a. yn cael eu cynnal a'u cadw at safonau glanweithdra sy'n dderbyniol yn genedlaethol;
- b. yn gostwng y perygl i gleifion, staff ac ymwelwyr o ddal heintiau cysylltiedig â gofal iechyd, gan leihau nifer yr achosion o flwyddyn i flwyddyn; ac
- c. yn pwysleisio safonau uchel o ran hylendid ac yn cydymffurfio â mentrau i annog arferion gorau.

Safon 6: Mae cyrff gofal iechyd, wrth gydnabod y gwahanol anghenion o ran cyfathrebu a'r gwahanol anghenion ieithyddol, corfforol a diwylliannol:

- a. yn sicrhau bod gwybodaeth am eu gwasanaethau ar gael i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd;
- b. yn rhoi gwybodaeth yn brydlon i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth am eu cyflwr; y gofal a'r driniaeth y byddant yn eu cael yn ogystal â'r trefniadau ar gyfer darparu ôl-ofal a chymorth; ac
- c. yn rhoi cyfleoedd i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth drafod a chytuno ar ddewisiadau yn ymwneud â'u gofal.

Safon 7: Mae cleifion a defnyddwyr gwasanaeth, gan gynnwys pobl ag afiechydon hirdymor, yn cael eu hannog i gyfrannu at eu cynlluniau gofal eu hunain ac yn cael cyfleoedd ac adnoddau i ddatblygu eu gallu i ofalu amdanynt eu hunain.

Safon 8: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod y staff yn trin cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu perthnasau a'u gofalwyr ag urddas a pharch;
- b. bod y staff eu hunain yn cael eu trin ag urddas a chyda pharch i'r gwahaniaethau rhyngddynt;
- c. yr eir ati'n briodol i gael caniatâd bob amser cyn cysylltu â chleifion a defnyddwyr gwasanaeth a chyn defnyddio gwybodaeth gyfrinachol am gleifion; a
- ch. bod unrhyw wybodaeth am gleifion yn cael ei thrin yn gyfrinachol, ac eithrio pan fo deddfwriaeth yn caniatáu ei defnyddio.

Safon 9: Lle bydd bwyd yn cael ei ddarparu bydd systemau ar waith i sicrhau:

- a. bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael dewis o fwydydd sydd wedi'u paratoi'n ddiogel ac sy'n sicrhau deiet cytbwys; a
- b. bod gofynion maeth, personol, diwylliannol a chlinigol y cleifion o ran deiet yn cael eu bodloni, gan gynnwys unrhyw gymorth sydd ei angen arnynt i fwyta, a sicrhau bod bwyd ar gael iddynt 24 awr y dydd.

Safon 10: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau nad yw pobl sy'n derbyn gofal iechyd yn destun unrhyw wahaniaethu amlwg ar sail oed, rhyw, anabledd, ethnigrwydd, hil, crefydd, na thueddfryd rhywiol.

Maes 2: Canlyniadau Clinigol

Safon 11: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod triniaethau a gofal clinigol yn cael eu darparu gan bobl broffesiynol ym maes gofal iechyd sy'n gwneud penderfyniadau clinigol ar sail tystiolaeth;
- b. y caiff triniaethau a gofal clinigol eu cynnal o dan oruchwyliaeth ac arweiniad staff clinigol priodol;
- c. bod clinigwyr yn parhau i ddiweddarau eu sgiliau a'r technegau sy'n berthnasol i'w gwaith, gan gynnwys adolygiadau cymheiriaid; a
- ch. bod clinigwyr yn archwilio ac yn adolygu'r gwasanaethau clinigol yn rheolaidd.

Safon 12: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael triniaeth a gofal effeithiol sydd:

- a. yn cydymffurfio â gwerthusiadau technegol a gweithdrefnau ymyrryd y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE), ac argymhellion Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan (AWMSG);
- b. yn seiliedig ar ganllawiau ac arferion da y cytunwyd arnynt yn genedlaethol, fel y'u diffiniwyd yn y Fframweithiau Gwasanaeth Cenedlaethol, canllawiau clinigol NICE, y cynlluniau cenedlaethol a'r

- canllawiau ar ddarparu gwasanaethau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol;
- c. yn ystyried anghenion a dewisiadau corfforol, cymdeithasol, diwylliannol a seicolegol y cleifion; ac
- ch. yn integredig er mwyn darparu gwasanaeth di-dor gan yr holl gyrff y mae angen iddynt fod yn rhan, gan gynnwys cyrff gofal cymdeithasol.

Safon 13: Mae gan gyrff gofal iechyd, sydd naill ai'n arwain neu'n cymryd rhan mewn gwaith ymchwil, systemau i sicrhau bod egwyddorion a gofynion y fframwaith llywodraethu ymchwil yn cael eu cymhwyso'n gyson.

Maes 3: Llywodraethu Gofal Iechyd

Safon 14: Mae cyrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.

Safon 15: Mae cyrff gofal iechyd, gan gydnabod y gwahanol anghenion o ran iaith a chyfathrebu, yn sicrhau bod cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr:

- a. yn cael rhoi adborth ar eu profiadau ac ar ansawdd y gwasanaethau;
- b. yn cael sicrwydd bod eu cwynion yn cael sylw prydlon a thrylwyr yn unol â'r weithdrefn gwynion;
- c. yn cael gwybodaeth am gymorth eiriolaeth ar gyfer cwynion a ddarperir gan Gyngorau Iechyd Cymunedol yng Nghymru; ac
- ch. yn cael sicrwydd bod y cyrff yn ymateb i unrhyw bryderon ac yn gwneud newidiadau priodol er mwyn gwella'r broses o ddarparu gwasanaethau.

Safon 16: Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:

- a. i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gellir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;
- b. i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;
- c. i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac
- ch. i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.

Safon 17: Mae cyrff gofal iechyd yn cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol ar amddiffyn plant ac oedolion agored i niwed wrth gynnal eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymwneud â chyrrff eraill.

Safon 18: Mae cyrff gofal iechyd wedi cynllunio a pharatoi, a gweithredu pan fo angen hynny, ymateb trefnedig i ddiwyddiadau ac argyfyngau a allai effeithio ar ddarpariaeth gwasanaethau arferol.

Safon 19: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod cyn lleied o beryglon â phosibl yn gysylltiedig â chaffael a defnyddio dyfeisiadau meddygol;
- b. bod dyfeisiadau meddygol aml dro'n cael eu diheintio'n briodol cyn eu defnyddio, a bod y peryglon sy'n gysylltiedig â'r cyfleusterau a'r prosesau diheintio yn cael eu rheoli'n effeithiol;
- c. bod materion yn ymwneud ag ansawdd a diogelwch meddyginiaethau'n cael eu rheoli; a
- ch. bod y gwaith o atal, gwahanu, trin, cludo a gwaredu gwastraff yn cael ei reoli fel bod cyn lleied â phosibl o beryglon i iechyd a diogelwch y staff, y cleifion a'r cyhoedd ac i'r amgylchedd.

Safon 20: Mae cyrff gofal iechyd yn gweithio i wella'r gofal ar gyfer cleifion a gwella boddhad y staff yn barhaus, drwy ddarparu arferion gorau o ran rheoli adnoddau dynol.

Safon 21: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn cynnal yr holl gamau archwilio gofynnol ar gyfer cyflogaeth ac yn sicrhau bod yr holl staff cymwysedig, boed yn gyflogedig neu ar gontract, wedi eu cofrestru â'r cyrff perthnasol;
- b. yn gofyn i'r holl staff proffesiynol cyflogedig gydymffurfio â'u codau ymarfer ac ymddygiad proffesiynol; ac
- c. yn rhoi sylw, pan fo hynny'n briodol, i dangynrychioli o ran grwpiau ethnig.

Safon 22: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod staff

- a. yn cael eu recriwtio'n briodol, eu bod wedi cael hyfforddiant priodol a bod ganddynt y cymwysterau priodol ar gyfer y gwaith;
- b. yn cymryd rhan mewn rhaglenni sefydlu a rhaglenni hyfforddi gorfodol; ac
- c. yn cymryd rhan mewn cynllun datblygu proffesiynol a galwedigaethol parhaus.

Safon 23: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod staff yn cael eu cefnogi gan:

- a. brosesau sy'n caniatáu iddynt fynegi pryderon ynghylch unrhyw agwedd ar y broses ddarparu, y driniaeth ohonynt neu'r broses reoli, a hynny'n gyfrinachol a heb beryglu eu sefyllfa; a
- b. rhaglenni datblygiad sefydliadol a rhaglenni datblygiad personol sy'n cydnabod cyfraniad a gwerth y staff.

Safon 24: Mae cyrff gofal iechyd yn cydweithio â phartneriaid gofal cymdeithasol ac eraill i fodloni anghenion iechyd eu poblogaeth drwy:

- a. fod â gweithlu sy'n briodol o sefydledig ac sydd â'r gymysgedd briodol o sgiliau ym mhob rhan o'r gymuned; a
- b. sicrhau bod y gwasanaethau'n gwella'n barhaus drwy ddatblygu ffyrdd gwell o weithio.

Safon 25: Mae cyrff gofal iechyd yn defnyddio systemau gwybodaeth effeithiol a thechnoleg gwybodaeth integredig i gefnogi a gwella'r gofal ar gyfer cleifion, ac wrth gomisiynu a chynllunio gwasanaethau.

Safon 26: Mae gan gyrff gofal iechyd brosesau rheoli cofnodion effeithiol wedi'u sefydlu i sicrhau:

- a. bod y sefydliad, o'r funud y caiff cofnod ei greu nes iddo gael ei ddileu'n derfynol, yn cynnal y wybodaeth mewn modd sy'n ateb diben gwreiddiol ei chasglu, ac yn dileu'r wybodaeth yn briodol pan nad oes ei hangen arnynt mwyach; a
- b. bod gwybodaeth am gleifion yn cael ei chadw'n gyfrinachol.

Safon 27: Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arferion da wedi'u sefydlu sydd:

- a. yn cymhwyso egwyddorion llywodraethu corfforaethol a chlinigol cadarn;
- b. yn sicrhau rheoli ariannol cadarn, ac atebolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau;
- c. yn cefnogi'r holl staff yn ymarferol i hybu gonestrwydd, uniondeb, atebolrwydd a'r egwyddor o fod yn agored, ac i ddefnyddio adnoddau'n ddarvoudus, yn effeithlon ac yn effeithiol.
- ch. yn cynnwys asesiadau risg a rheoli risg mewn modd systematig; ac
- d. wedi eu hintegreiddio ar draws yr holl gymunedau iechyd a rhwydweithiau clinigol.

Safon 28: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn sicrhau bod egwyddorion llywodraethu clinigol yn sail i waith pob tîm a phob gwasanaeth clinigol;
- b. yn gweithredu proses barhaus ar gyfer gwella ansawdd, gan gynnwys archwiliadau clinigol; ac
- c. yn sicrhau arweiniad ac atebolrwydd effeithiol gan y staff clinigol a'r rheolwyr.

Maes 4: Iechyd y Cyhoedd

Safon 29: Mae cyrff gofal iechyd yn hybu, amddiffyn a gwella iechyd y gymuned sy'n cael ei gwasanaethu mewn modd dangosol, ac yn lleihau anhydraddoldebau iechyd drwy:

- a. gydweithio a gweithio mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill i ddatblygu, gweithredu a gwerthuso strategaethau iechyd, gofal cymdeithasol a lles; a
- b. sicrhau bod eu polisiau a'u harferion yn seiliedig ar asesiadau o angen a chynghor cadarn ar iechyd y cyhoedd

Safon 30: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn rheoli rhaglenni systematig ar gyfer atal clefydon a hybu iechyd, sy'n cynnwys staff, sy'n bodloni gofynion y Fframweithiau Gwasanaeth Cenedlaethol, y cynlluniau cenedlaethol a'r blaenoriaethau o ran hybu iechyd ac atal clefydon; ac

- b. yn ystyried yr holl bolisiâu cyfredol ac arfaethedig a'r wybodaeth am faterion iechyd y cyhoedd wrth ddatblygu rhaglenni iechyd y cyhoedd, rhaglenni hybu iechyd a gwasanaethau atal, ac wrth gomisiynu a darparu gwasanaethau.

Safon 31: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn sicrhau bod cynlluniau ar waith i baratoi adnoddau ar gyfer amddiffyn y cyhoedd pe byddai digwyddiad sylweddol o glefyd heintus neu argyfwng iechyd arall yn digwydd;
- b. yn nodi ac yn gweithredu ynglŷn â phroblemau difrifol ym maes iechyd y cyhoedd a materion anghydraddoldebau iechyd, gyda'r Byrddau Iechyd Lleol yn arwain;
- c. yn gweithredu rhaglenni effeithiol i wella iechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd; ac yn amddiffyn eu poblogaethau rhag peryglon a nodwyd eisoes a pheryglon newydd i iechyd;
- ch. yn annog a chefnogi unigolion i gydnabod bod ganddynt gyfrifoldeb i edrych ar ôl eu hiechyd a'u lles eu hunain.

Safon 32: Mae cyrff gofal iechyd yn cyflawni'r Safon Iechyd Gorfforaethol, sef y nod ansawdd cenedlaethol ar gyfer iechyd yn y gweithle, ac yn symud i lefel uwch ar ôl cael ailasesiad.

Rhestr Termiau

Damweiniau ac Achosion Brys (A&E) - Adran mewn ysbytai sy'n darparu triniaeth frys a thriniaeth gychwynnol ar gyfer anafiadau a salwch.

Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan – mae'n darparu cyngor i'r Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar reoli a rhagnodi meddyginiaethau'n strategol.

gweithwyr proffesiynol cysylltiedig ag iechyd – amrywiaeth eang o grwpiau proffesiynol sydd fel rheol yn darparu gwasanaethau therapiwtig mewn ysbytai a lleoliadau cymunedol, cymdeithasol a gofal sylfaenol. Maent yn cynnwys Trinwyr Traed/Podiatregwyr, Ffisiotherapyddion, Therapyddion Galwedigaethol, Dietegwyr a Therapyddion Lleferydd ac Iaith.

atebolrwydd - cyfrifoldeb, yn yr ystyr o orfod bod yn atebol am rywbeth.

cynllun gweithredu - cynllun gweithredu ac amserlen y cytunwyd arnynt sy'n gwneud gwelliannau i wasanaethau, yn dilyn adolygiad o lywodraethu clinigol.

gofal aciwt - defnyddir y term i ddisgrifio triniaeth feddygol, lawfeddygol neu seiciatrig byrdymor ar gyfer salwch neu anaf difrifol sydd yn cynnwys gwasanaeth meddygon ac aelodau staff clinigol eraill mewn lleoliad ysbyty.

eiriolaeth - y broses o gefnogi a galluogi pobl i fynegi eu safbwyntiau a'u pryderon; cael gafael ar wybodaeth a gwasanaethau; amddiffyn a hyrwyddo eu hawliau; ac, ymchwilio i ddewisiadau. Mae eiriolwyr yn cefnogi ac yn dadlau achosion defnyddwyr gwasanaeth ac yn eu cynorthwyo i gyflwyno eu safbwyntiau.

gwerthusiad - asesiad o i ba raddau y mae perfformiad unigolyn yn bodloni'r safonau neu'r amcanion sy'n ofynnol yn ei swydd.

archwiliad - adolygiad sy'n canfod pa mor dda mae gwasanaeth yn diwallu safonau neu feini prawf y penderfynwyd arnynt ymlaen llaw.

cerdyn sgorio cytbwys - system reoli sy'n darparu patrwm y gall sefydliad ei ddefnyddio i egluro ei weledigaeth a'i strategaeth a'u troi'n gamau gweithredu. Mae'n cynorthwyo gwelliant parhaus mewn perfformiad sefydliadol.

meincnodi - proses o gymharu â grwpiau tebyg i weld sut mae arferion lleol yn cydfynd ag arferion tebyg mewn lleoedd eraill.

Gwarcheidwad Caldicott - uwch glinigwr ym mhob sefydliad y GIG sy'n gyfrifol am weithredu agweddau ar adroddiad Caldicott, a adolygodd y broses o ddiogelu a defnyddio gwybodaeth am gleifion.

llwybr gofal – cyfres o gamau trin a gofal a ddiffiniwyd sydd â'r nod o ddiwallu anghenion penodol pob claf.

cynllun gofal - cynllun sy'n nodi'r gwasanaethau yr ystyrir y mae eu hangen ar unigolyn a sut y bydd yr angen hwn yn cael ei ddiwallu.

gofalwyr - pobl sy'n gofalu am eu partneriaid, perthnasau a ffrindiau'n ddi-dâl, yn aml yn hytrach na nyrs.

Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) – mae'n darparu gwasanaeth rheoleiddio ac arolygu ar gyfer gwasanaethau gofal a gwasanaethau cymdeithasol.

Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) - tîm o bobl o wahanol broffesiynau sy'n cynnig amrywiaeth o therapïau i gynorthwyo pobl ifanc sydd â phroblemau iechyd meddwl.

clinigol – mae'n golygu unrhyw driniaeth a ddarperir gan weithiwr gofal iechyd proffesiynol. Mae hyn yn cynnwys meddygon, nyrsys, therapyddion ac ati. Mae anghlinigol yn golygu rheoli, gweinyddu, arlwyyo, gwaith porthor ac ati.

archwiliad clinigol – gweithwyr iechyd proffesiynol yn gwerthuso a mesur pa mor dda maent yn bodloni safonau a bennwyd ar gyfer eu gwasanaethau.

effeithiolrwydd clinigol - i unigolion, mae hyn yn golygu i ba raddau mae triniaeth yn sicrhau'r gwelliant mewn iechyd y mae wedi'i chynllunio i'w sicrhau ar gyfer claf. I sefydliadau cyfan, mae'n golygu i ba raddau y mae'r sefydliad yn sicrhau y defnyddir 'arferion gorau' pryd bynnag y bo hynny'n bosibl a bod canlyniadau clinigol yn cyfateb i feincnodau priodol.

llywodraethu clinigol - fframwaith sy'n gwneud sefydliadau'r GIG yn atebol am wella'n barhaus ansawdd eu gwasanaethau a diogelu safonau uchel o ofal, trwy greu amgylchedd lle y bydd rhagoriaeth mewn gofal clinigol yn ffynnu.

adolygiad o lywodraethu clinigol - adolygiad o'r polisïau, y systemau a'r prosesau a ddefnyddir gan sefydliad i ddarparu gofal iechyd o ansawdd uchel i gleifion. Mae'r adolygiad yn ystyried y ffordd y mae'r polisïau hyn yn gweithio'n ymarferol.

digwyddiad clinigol - digwyddiad sy'n digwydd mewn ysbyty neu yn y gymuned pan allai cleifion neu'r cyhoedd fod wedi dioddef niwed gwirioneddol neu bosibl.

gwybodaeth glinigol - gwybodaeth am driniaethau a roddir i glaf gan weithiwr iechyd proffesiynol. Gallai hefyd olygu gwybodaeth a gasglwyd gan sefydliad am arferion clinigol (unigolion neu dimau).

rhwydweithiau clinigol – grŵp o wasanaethau sy'n gweithio gyda'i gilydd ar draws ffiniau sefydliadol i ddarparu gofal gwell i gleifion.

canlyniad clinigol – effaith triniaeth ar iechyd neu les unigolyn.

arfer clinigol - dulliau o ddarparu gofal iechyd.

risg clinigol - risgiau sy'n gysylltiedig â thriniaethau gofal iechyd amrywiol.

rheoli risg clinigol - deall y lefelau amrywiol o risg sy'n gysylltiedig â phob math o driniaeth a chymryd camau mewn modd systematig i sicrhau bod y risgiau yn cael eu lleihau cymaint â phosibl.

clinigwr / staff clinigol - gweithiwr iechyd proffesiynol sydd wedi'i hyfforddi'n llawn – meddyg, nyrs, therapydd, technegydd ac ati.

goruchwyliaeth glinigol - proses ffurfiol o gymorth a dysgu proffesiynol sy'n galluogi ymarferwyr unigol i ddatblygu arferion a gwella amddiffyniad y claf a diogelwch y gofal mewn sefyllfaoedd clinigol cymhleth.

comisiynu - y broses o ganfod anghenion iechyd lleol, datblygu cynlluniau gyda phartneriaid strategol i ddiwallu'r anghenion hynny, nodi gwasanaethau iechyd penodol a gwneud trefniadau gyda darparwyr gwasanaethau iechyd i sicrhau y darperir gwasanaethau.

gofal cymunedol - gwasanaethau a ddarperir i gleifion yn eu cartrefi eu hunain. Mae hyn yn cynnwys amrywiaeth o wasanaethau gofal sylfaenol a ddarperir gan nyrsys, bydwagedd ac ymwelwyr iechyd a gwasanaethau gan weithwyr proffesiynol eraill megis therapyddion galwedigaethol. Yn aml iawn, darperir gwasanaethau gofal cymunedol mewn partneriaeth ag Adrannau Gwasanaethau Cymdeithasol y mae llywodraeth leol yn gyfrifol amdanynt.

Cynghorau Iechyd Cymuned - Sefydlwyd Cynghorau Iechyd Cymuned ym 1974 i gryfhau cyfranogiad y gymuned mewn diffinio polisi'r wladwriaeth a pholisi lleol sy'n effeithio ar fynediad at ofal iechyd a'i ansawdd. Maent yn annibynnol ac yn gweithio i gynyddu a gwella ansawdd gwasanaethau iechyd lleol. Mae Cynghorau Iechyd Cymuned hefyd yn darparu cymorth cyfrinachol yn rhad ac am ddim i bobl sydd â phroblem neu gŵyn ynglŷn â gwasanaethau'r GIG.

gofal parhaus (cyfeirir ato fel "gofal hirdymor" hefyd) - term cyffredinol yw hwn sy'n disgrifio'r gofal sydd ei angen ar bobl dros gyfnod estynedig o amser o ganlyniad i anabledd, damwain neu salwch. Gallai fod angen gwasanaethau gan y GIG a/neu faes gofal cymdeithasol, a gellir ei ddarparu mewn amrywiaeth o leoliadau, gan gynnwys ysbyty'r GIG, cartref gofal (sy'n darparu gofal preswyl neu ofal nyrsio), hosbis, ac yng nghartrefi pobl yn y gymuned.

datblygiad proffesiynol parhaus (DPP) - proses ddysgu barhaus sy'n ategu addysg a hyfforddiant israddedig ac ôl-raddedig ffurfiol.

Swyddfa Cofnodion Troseddol (SCT) - asiantaeth weithredol y Llywodraeth a sefydlwyd i gynorthwyo sefydliadau i wneud penderfyniadau recriwtio mwy diogel trwy ddarparu mynediad ehangach at wybodaeth mewn cofnodion troseddol. Mae'r Swyddfa'n gynorthwyo cyflogwyr yn y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol i nodi

ymgeiswyr a allai fod yn anaddas ar gyfer gwaith penodol, yn enwedig gwaith sy'n cynnwys cysylltiad â phlant neu aelodau eraill o gymdeithas sy'n agored i niwed.

diogelu data – gofyniad i gyrff cyhoeddus ac eraill weithredu'n gyfrifol wrth reoli data personol. Cwmpesir cyfrifoldebau o'r fath dan Ddeddf Diogelu Data 1998 a Deddf Camddefnyddio Cyfrifiaduron 1990, sydd â'r nod o ddiogelu data a gedwir am unigolion.

oedi wrth drosglwyddo gofal - mae oedi wrth drosglwyddo gofal yn digwydd i glaf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i symud i'r cam nesaf o ofal ond sy'n cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu fwy o resymau. Mae'r "cam nesaf o ofal" yn cynnwys pob lleoliad priodol y tu mewn a'r tu allan i'r GIG, h.y. cleifion na ellir eu rhyddhau o ofal y GIG a hefyd cleifion na ellir eu trosglwyddo o fewn y GIG i wely mwy priodol.

Cynllun Oes - cyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn 2005 gan nodi'r weledigaeth ar gyfer dyfodol gwasanaethau iechyd yng Nghymru ac mae'n sefydlu strategaeth 10 mlynedd i wireddu hynny.

maes – grŵp o weithgareddau, pryderon neu swyddogaethau. Mae gan y Safonau Gofal Iechyd i Gymru bedwar maes: profiad y claf; canlyniadau clinigol; llywodraethu gofal iechyd; ac iechyd y cyhoedd. Defnyddir y meysydd hyn i grwpio'r 32 o safonau gofal iechyd yn themâu.

derbyniad brys - derbyniad i ysbyty heb ei gynllunio sy'n digwydd o ganlyniad i argyfwng megis damwain neu salwch sydyn. Mae hyn trwy adran Damweiniau ac Achosion Brys fel rheol neu drwy feddyg teulu sy'n trefnu derbyniad ar unwaith.

Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol - Sefydlwyd y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol ar 1 Hydref 2007. Mae'n cyfuno cyfrifoldebau a phwerau'r tri chomisiwn cydraddoldeb blaenorol. Cyn sefydlu'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol, y Comisiwn Hawliau Anabledd a'r Comisiwn Cyfle Cyfartal oedd yn gyfrifol am hybu cydraddoldeb hiliol, cydraddoldeb i bobl anabl a chydraddoldeb rhywiol ym Mhrydain.

canllawiau clinigol sy'n seiliedig ar dystiolaeth - canllawiau a luniwyd i gynorthwyo penderfyniadau clinigwyr/ cleifion dan amgylchiadau penodol a gynhyrchwyd o sylfaen ymchwil gadarn.

arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth - dull o wneud penderfyniadau yw arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth lle mae'r clinigwr yn defnyddio'r dystiolaeth orau sydd ar gael, mewn ymgynghoriad â'r claf, i benderfynu ar y dewis mwyaf addas i'r claf hwnnw.

meddyg teulu - meddyg teulu.

llywodraethu - mae'n ymwneud â phenderfyniadau sy'n diffinio disgwyliadau, yn rhoi pŵer neu'n gwirio perfformiad. Mae'n broses ar wahân neu'n rhan benodol o brosesau rheoli neu arwain.

Comisiwn Gofal Iechyd – y corff arolygu annibynnol ar gyfer y GIG a gofal iechyd annibynnol yn Lloegr.

Comisiwn Iechyd Cymru (CIC) - asiantaeth weithredol Llywodraeth Cynulliad Cymru, sy'n gyfrifol am gomisiynu gwasanaethau iechyd arbenigol i bobl Cymru.

cymuned iechyd - pob sefydliad GIG mewn ardal benodol, sydd hefyd yn cynnwys y cynghorau iechyd cymuned, a sefydliadau gwirfoddol a statudol sydd â wnelo â'r maes iechyd.

strategaeth iechyd, gofal cymdeithasol a lles - mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi gosod cyfrifoldeb statudol ar Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol (y Bartneriaeth Strategol) i ddatblygu Strategaethau Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles a fydd yn nodi ac yn mynd i'r afael â'r ffactorau sy'n effeithio ar iechyd a lles y gymuned leol.

safonau gofal iechyd – fframwaith safonau gofal iechyd cyffredin a gyhoeddwyd ym mis Mai 2005 gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i gefnogi'r GIG a sefydliadau partner i ddarparu gwasanaethau effeithiol, prydlon ac o ansawdd da ym mhob lleoliad iechyd.

rheoli heintiau – cyfres o weithdrefnau i atal heintiau rhag lledaenu, a fydd yn cynnwys, er enghraifft, golchi dwylo, defnyddio offer diheintiedig ac ati.

rheoli gwybodaeth a thechnoleg - term sy'n cwmpasu'r ffordd y mae sefydliad yn rheoli ei wybodaeth gan ddefnyddio technoleg.

digwyddiadau - rhywbeth sydd wedi digwydd sy'n anghyffredin ac a allai fod yn niweidiol i gleifion.

system hysbysu am ddigwyddiadau - system sy'n ei gwneud yn ofynnol i staff clinigol hysbysu am bob mater sy'n ymwneud â gofal cleifion yn dilyn problem arbennig.

Hysbysu Gofal Iechyd - rhaglen Llywodraeth Cynulliad Cymru a sefydlwyd i wella gwasanaethau iechyd yng Nghymru trwy gyflwyno ffyrdd newydd o gael mynediad at wybodaeth, ei defnyddio a'i chadw.

claf mewnol - claf sy'n aros yn yr ysbyty dros nos.

Awdurdod Lleol – corff llywodraeth leol sy'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau cyhoeddus i bobl yn ei gymuned. Mae 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru.

Byrddau Iechyd Lleol (BILI) - cyrff statudol sy'n gyfrifol am roi strategaethau ar waith i wella iechyd y boblogaeth leol, sicrhau a darparu gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol a chymunedol a sicrhau gwasanaethau gofal eilaidd.

Byrddau Lleol Diogelu Plant – mae Deddf Plant 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru sefydlu Bwrdd Lleol Diogelu Plant ar gyfer ei ardal, sy'n dod â chynrychiolwyr o bob un o'r prif asiantaethau ynghyd, yn ogystal â gweithwyr proffesiynol sy'n gyfrifol am gynorthwyo i amddiffyn plant rhag camdriniaeth ac esgeulustod.

matrics aeddfedrwydd – ffordd o ddiffinio lefelau aeddfedrwydd a gallu sefydliadol ym mhob agwedd ar y Safonau Gofal Iechyd.

tîm amlddisgyblaeth - grŵp o bobl sydd o wahanol gefndiroedd proffesiynol.

Ymddiriedolaethau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (GIG) - cyrff

hunanlywodraethol o fewn y GIG, sydd yng Nghymru fel rheol yn darparu'r holl wasanaethau gofal iechyd aciwt a chymunedol mewn ardal benodol.

Ymddiriedolaeth GIG Felindre ac Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru yw'r eithriadau. Mae Ymddiriedolaethau'n cyflogi ystod lawn o weithiwr gofal iechyd proffesiynol gan gynnwys meddygon, nyrsys, dietegwyr, ffisiotherapyddion ac ati.

Y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol (NICE) - awdurdod iechyd arbennig sy'n cynhyrchu canllawiau i'r GIG a chleifion ar feddyginiaethau, offer meddygol a gweithdrefnau clinigol.

Asiantaeth Genedlaethol Arwain ac Arloesi mewn Gofal Iechyd - ei phwrpas yw cynorthwyo sefydliadau'r GIG yng Nghymru ar bob lefel i ddatblygu'r gallu a'r medrusrwydd i ddarparu'r agenda newid, cynorthwyo i sefydlu arweinyddiaeth, arloesed ac adnewyddiad effeithiol ym mhob rhan o'r GIG yng Nghymru.

Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) - awdurdod iechyd arbennig a grëwyd ym mis Gorffennaf 2001 i gydlynu ymdrechion y wlad gyfan i hysbysu am gamgymeriadau sy'n effeithio ar ddiogelwch claf ac, yn bwysicach, i ddysgu o'r camgymeriadau hyn.

Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru (GICCC) – mae'n darparu'r adnoddau, y wybodaeth a'r cyngor i alluogi Llywodraeth Cynulliad Cymru, Comisiwn Iechyd Cymru, Byrddau Iechyd Lleol, Awdurdodau Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG i gyflawni eu swyddogaethau iechyd cyhoeddus statudol. Mae GICC yn darparu ystod lawn o wasanaethau iechyd cyhoeddus gan geisio: gwella iechyd a lles pobl Cymru a lleihau anghydraddoldeb ym maes iechyd; amddiffyn rhag afiechydon a bygythiadau sy'n bodoli eisoes yn ogystal â rhai newydd a'r rhai sy'n dod i'r amlwg; a chyfrannu at wella gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

fframweithiau gwasanaeth cenedlaethol (NSF) – maent yn darparu dull systematig ar gyfer mynd i'r afael â'r agenda o wella safonau ac ansawdd ar draws y sectorau gofal iechyd. Rhoddir NSF ar waith mewn partneriaeth ag adrannau gofal cymdeithasol a sefydliadau eraill. Maent yn pennu safonau cenedlaethol ac yn diffinio modelau gwasanaeth ar gyfer gwasanaeth neu grŵp gofal; yn sefydlu rhaglenni i gynorthwyo gweithredu; ac yn sefydlu mesurau perfformiad y byddai cynnydd o fewn amserlenni y cytunwyd arnynt yn cael ei fesur yn eu herbyn.

Galw Iechyd Cymru - gwasanaeth cyngor a gwybodaeth iechyd sydd ar gael 24 awr y dydd, bob dydd.

Ombwdsmon - mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ymchwilio i gwynion a dderbyniwyd gan y cyhoedd am y ffordd y maent wedi cael eu trin gan gorff cyhoeddus.

canlyniadau gofal cleifion - canlyniad terfynol y driniaeth a dderbynnir gan glaf.

adran cleifion allanol - adran sy'n darparu gwasanaethau i gleifion nad ydynt yn aros yn yr ysbyty dros nos.

cynnwys y cleifion a'r cyhoedd – strategaethau a pholisïau a luniwyd i sicrhau yr ystyrir sylwadau a safbwyntiau cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, gofalwyr a'r cyhoedd wrth gynllunio a darparu gwasanaethau gofal iechyd.

adolygwyr cymheiriaid a lleyg – unigolion sy'n cael eu recriwtio i gynorthwyo AGIC gyda'i weithgareddau. Mae adolygwyr cymheiriaid yn bobl sydd â sgiliau ac arbenigedd a gydnabuwyd mewn meysydd iechyd a gofal cymdeithasol. Pobl sy'n gallu deall a chynrychioli safbwynt cleifion a'r cyhoedd o wasanaethau gofal iechyd yw adolygwyr lleyg.

rheoli perfformiad - y defnydd o broses adolygu (y canlyniadau a ddarparwyd o'u cymharu ag amcanion a bennwyd fel rheol) er mwyn asesu pa mor dda mae unigolyn, tîm neu wasanaeth yn gweithio.

monitro perfformiad - system sy'n casglu ac yn dadansoddi'n rheolaidd pa mor dda mae unigolyn, tîm, gwasanaeth neu weithdrefn benodol yn bodloni targedau neu safonau.

gofal sylfaenol - gwasanaethau iechyd teuluol a ddarperir gan feddygon teulu, deintyddion, fferyllwyr, optegwyr, ac eraill megis nyrsys cymuned, ffisiotherapyddion a rhai gweithwyr cymdeithasol.

amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed (POVA) - cynllun Llywodraethol sy'n sicrhau na all y rhai sydd wedi niweidio neu gam-drin oedolion sy'n agored i niwed dan eu gofal weithio gydag oedolion sy'n agored i niwed eto.

fframwaith canlyniadau ansawdd – mae'n gwobrwyo timau gofal sylfaenol am ddarparu gofal o ansawdd da i'w cleifion. Mae gan y fframwaith bedwar "maes": clinigol, sefydliadol, profiad y claf a gwasanaethau ychwanegol.

gwasanaethau adsefydlu - y driniaeth o afiechyd neu anabledd gweddilliol sy'n cynnwys pob math o therapi gyda'r nod o gynyddu annibyniaeth cleifion.

gofal eilaidd - gofal arbenigol, a ddarperir yn yr ysbyty fel rheol, ar ôl atgyfeiriad gan feddyg teulu neu weithiwr iechyd proffesiynol arall.

hunanasesiad - yng nghyd-destun safonau gofal iechyd, mae'n cyfeirio at adolygiad cynhwysfawr, systematig a rheolaidd o weithgareddau a chanlyniadau sefydliad wedi'u cymharu â'r safonau gofal iechyd. Mae'r broses hunanasesu'n galluogi'r sefydliad i nodi'n eglur ei gryfderau a'i wendidau a meysydd lle gellid gwneud

gwelliannau ac yn cloi gyda chamau gwella arfaethedig sydd wedyn yn cael eu monitro o ran cynnydd.

gwasanaethau cymdeithasol – yr asiantaeth sy'n gyfrifol am ddarparu gofal a chymorth personol a ariennir gan awdurdodau lleol.

rhanddeiliaid – amrywiaeth o bobl a sefydliadau a effeithir gan y gwasanaethau a gynigir gan sefydliad, neu rai sydd â wnelo â'r gwasanaethau hyn. O ran gwasanaethau gofal iechyd, mae rhanddeiliaid yn cynnwys: cleifion, gofalwyr, aelodau staff, undebau, sefydliadau gwirfoddol, cynghorau iechyd cymuned, awdurdodau lleol.

datganiadau o reolaeth fewnol - datganiad o drefniadau cyffredinol corff y GIG ar gyfer sicrhau bod y prif beryglon mewn sefydliad yn cael eu rheoli'n effeithiol.

bwrdd yr ymddiriedolaeth - grŵp o bobl sy'n gyfrifol yn ôl y statud am wneud penderfyniadau pwysig am strategaethau a pholisïau ym mhob Ymddiriedolaeth y GIG. Fel rheol, mae'n cynnwys cadeirydd lleyg, pump o aelodau lleyg (a elwir yn swyddogion anweithredol), Prif Weithredwr a Chyfarwyddwyr Gweithredol yr Ymddiriedolaeth.

gofal trydyddol - gwasanaethau a ddarperir gan ysbytai neu adrannau arbenigol. Maent yn trin cleifion â chyflyrau cymhleth a atgyfeiriwyd gan ysbytai eraill neu feddygon arbenigol fel rheol.

Swyddfa Archwilio Cymru – Mae swyddfa Archwilydd Cyffredinol Cymru'n gyfrifol am amrywiaeth eang o waith archwilio ariannol, gwerth am arian ac adolygiadau eraill yn ymwneud â'r holl wasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

Cronfa Risg Cymru - cydgynllun hunan-sicrhau ar gyfer pob corff iechyd yng Nghymru. Mae hefyd yn cefnogi diogelwch cleifion a staff trwy annog a chefnogi perfformiad rheoli risg da ac asesu trwy fesur yn erbyn safonau penodol.